

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών
— ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 —

ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΟΜΕΑΣ Α' ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ
ΤΟΥ Π.Μ.Σ. ΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑ ΜΕ ΤΙΤΛΟ
«ΑΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ» (CIVIL LAW)

όπως τροποποιήθηκε δυνάμει των υπ' αρ. 7/21-08-2023 (ΦΕΚ Β' 5203/28-08-2023) και 148/10-07-2024 (ΦΕΚ Β' 4222/18-07-2024) αποφάσεων της Συγκλήτου και ισχύει

Άρθρο 1

Αντικείμενο - Σκοπός

1.1 Σκοπός του Π.Μ.Σ. «Αστικό Δίκαιο» (Civil Law) είναι η εμπάθυνση και η προαγωγή της γνώσης και η προώθηση της έρευνας υψηλού επιπέδου στο γνωστικό αντικείμενο του Αστικού Δικαίου, με συνεκτίμηση των αναγκών ανάπτυξης της χώρας. Ειδικότερα η εκπόνηση διπλωματικής εργασίας αποβλέπει στην παραγωγή επιστημονικής έρευνας υψηλού επιπέδου στα ως άνω γνωστικά αντικείμενα και στη δημιουργία επιστημόνων ικανών να συμβάλλουν στην πρόοδο της επιστήμης και της διδασκαλίας.

1.2 Το Π.Μ.Σ. οδηγεί στην απονομή Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Αστικού Δικαίου», μετά την πλήρη και επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών με βάση το πρόγραμμα σπουδών, στις εξής ειδικεύσεις:

- α) Γενικό Αστικό Δίκαιο (General Civil Law)
- β) Αστικό Δίκαιο και Νέες Τεχνολογίες (Civil Law and New Technologies)
- γ) Αστικό Δίκαιο και Σύγχρονες Οικονομικές Συναλλαγές (Civil Law and Modern Financial Transactions)

1.3 Οι τίτλοι απονέμονται από τη Νομική Σχολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

1.4 Μαθησιακά αποτελέσματα, προσόντα που αποκτώνται από την επιτυχή παρακολούθηση του Π.Μ.Σ.: Ο κεντρικός εκπαιδευτικός προσανατολισμός του ΠΜΣ είναι η εις βάθος εξοικείωση των φοιτητών με το δόγμα του αστικού δικαίου και τη μελέτη των εξεταζομένων εννόμων σχέσεων. Για την αποτελεσματική παρακολούθηση του μεταπτυχιακού προγράμματος απαιτείται η άριστη γνώση του αστικού δικαίου και των διαφόρων πτυχών του. Με την παρακολούθηση του Π.Μ.Σ. οι φοιτητές εμπλουτίζουν τις γνώσεις τους με τις εξελίξεις, ρεύματα και ιδέες των σύγχρονων μορφωμάτων των συναλλαγών, εξοικειώνονται με τις ανωτέρω προσεγγίσεις και εκπαιδεύονται στην έρευνα και μελέτη τόσο του συνδυασμού των διαφόρων θεσμών και βιβλίων του αστικού κώδικα προς άλλα νομοθετήματα και κλάδους, παραδείγματος χάριν της δικονομίας ή του εμπορικού δικαίου, όσο και των αναγκών της νομικής πράξης.

Άρθρο 2

Δομή και Όργανα του Π.Μ.Σ.

Αρμόδια όργανα για τη λειτουργία του Π.Μ.Σ. σύμφωνα με τον ν. 4957/2022 είναι:

2.1 Σε επίπεδο Ιδρύματος αρμόδια όργανα είναι η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών και η Σύγκλητος.

2.2 Σε επίπεδο Σχολής αρμόδια όργανα είναι:

2.2.1 Η Συνέλευση της Σχολής.

Αρμοδιότητες της Συνέλευσης είναι να:

α) εισηγείται στη Σύγκλητο διά της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών την αναγκαιότητα ίδρυσης/τροποποίησης Π.Μ.Σ., καθώς και την παράταση της διάρκειας του Π.Μ.Σ.,

β) ορίζει τον/ην Διευθυντή/τρια και τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής κάθε Π.Μ.Σ. της Σχολής,

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ Π.Μ.Σ. «ΑΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ»

γ) εισηγείται εκπροσώπους για τον ορισμό των Επιτροπών Προγραμμάτων Σπουδών των ΔΠ.Μ.Σ. στα οποία συμμετέχει η Σχολή,

δ) συγκροτεί Επιτροπές για την αξιολόγηση των αιτήσεων των υποψήφιων μεταπτυχιακών φοιτητών και εγκρίνει την εγγραφή αυτών στο Π.Μ.Σ.,

ε) αναθέτει το διδακτικό έργο μεταξύ των διδασκόντων του Π.Μ.Σ. και δύναται να αναθέτει επικουρικό διδακτικό έργο σε Π.Μ.Σ. στους υποψήφιους διδάκτορες της Σχολής, υπό την επίβλεψη διδάσκοντος του Π.Μ.Σ.

στ) συγκροτεί εξεταστικές επιτροπές για την εξέταση των διπλωματικών εργασιών των μεταπτυχιακών φοιτητών και ορίζει τον επιβλέποντα ανά εργασία,

ζ) διαπιστώνει την επιτυχή ολοκλήρωση της φοίτησης και απονέμει το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών,

η) εγκρίνει τον απολογισμό του Π.Μ.Σ., κατόπιν εισήγησης της Συντονιστικής Επιτροπής (Σ.Ε.),

θ) αναθέτει σε μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες τη διεξαγωγή επικουρικού διδακτικού έργου σε προγράμματα σπουδών πρώτου κύκλου σπουδών της Σχολής,

ι) ασκεί κάθε άλλη νόμιμη αρμοδιότητα.

Με απόφαση της Συνέλευσης του Σχολής οι αρμοδιότητες των περ. δ) και στ) μεταβιβάζονται στη Σ.Ε. του Π.Μ.Σ.

2.2.2 Η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.)

Η Σ.Ε. αποτελείται από τον/την Διευθυντή/ντρια του Π.Μ.Σ. και τέσσερα (4) μέλη Δ.Ε.Π. της Σχολής και ομότιμους καθηγητές/τριες, που έχουν συναφές γνωστικό αντικείμενο με αυτό του Π.Μ.Σ. και αναλαμβάνουν διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ. Τα μέλη της Σ.Ε. καθορίζονται με απόφαση της Συνέλευσης της Σχολής. Η Σ.Ε. είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον συντονισμό της λειτουργίας του προγράμματος και ιδίως:

α) καταρτίζει τον αρχικό ετήσιο προϋπολογισμό του Π.Μ.Σ. και τις τροποποιήσεις του, και εισηγείται την έγκρισή του προς την Επιτροπή Ερευνών του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.),

β) καταρτίζει τον απολογισμό του προγράμματος και εισηγείται την έγκρισή του προς τη Συνέλευση της Σχολής, γ) εγκρίνει τη διενέργεια δαπανών του Π.Μ.Σ.,

δ) εγκρίνει τη χορήγηση υποτροφιών, ανταποδοτικών ή μη, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ. και τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών,

ε) εισηγείται προς τη Συνέλευση της Σχολής την κατανομή του διδακτικού έργου, καθώς και την ανάθεση διδακτικού έργου,

στ) εισηγείται προς τη Συνέλευση της Σχολής την πρόσκληση Επισκεπτών Καθηγητών για την κάλυψη διδακτικών αναγκών του Π.Μ.Σ.,

ζ) καταρτίζει σχέδιο για την τροποποίηση του προγράμματος σπουδών, το οποίο υποβάλλει προς τη Συνέλευση της Σχολής,

η) εισηγείται προς τη Συνέλευση της Σχολής την ανακατανομή των μαθημάτων μεταξύ των ακαδημαϊκών εξαμήνων, καθώς και θέματα που σχετίζονται με την ποιοτική αναβάθμιση του προγράμματος σπουδών.

2.2.3 Ο/Η Διευθυντής/τρια του Π.Μ.Σ.

Ο/Η Διευθυντής/τρια του Π.Μ.Σ. προέρχεται από τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος κατά προτεραιότητα βαθμίδας Καθηγητή ή Αναπληρωτή Καθηγητή και ορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης της Σχολής για διετή θητεία, με δυνατότητα ανανέωσης χωρίς περιορισμό. Ο/Η Διευθυντής/τρια του Π.Μ.Σ. έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) προεδρεύει της Σ.Ε., συντάσσει την ημερήσια διάταξη και συγκαλεί τις συνεδριάσεις της,

β) εισηγείται τα θέματα που αφορούν στην οργάνωση και τη λειτουργία του Π.Μ.Σ. προς τη Συνέλευση της Σχολής,

γ) εισηγείται προς τη Σ.Ε. και τα λοιπά όργανα του Π.Μ.Σ. και του Α.Ε.Ι. θέματα σχετικά με την αποτελεσματική λειτουργία του Π.Μ.Σ.,

δ) είναι Επιστημονικός Υπεύθυνος/η του προγράμματος και ασκεί τις αντίστοιχες αρμοδιότητες,

ε) παρακολουθεί την υλοποίηση των αποφάσεων των οργάνων του Π.Μ.Σ. και του Εσωτερικού Κανονισμού Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Προγραμμάτων Σπουδών, καθώς και την παρακολούθηση εκτέλεσης του προϋπολογισμού του Π.Μ.Σ.,

στ) ασκεί οποιαδήποτε άλλη αρμοδιότητα, η οποία ορίζεται στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ.

Ο/Η Διευθυντής/τρια του Π.Μ.Σ. και τα μέλη της Σ.Ε. δεν δικαιούνται αμοιβής ή οιασδήποτε αποζημίωσης για την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων που τους ανατίθενται και σχετίζεται με την εκτέλεση των καθηκόντων τους.

2.3 Γραμματειακή υποστήριξη Π.Μ.Σ.

α) Η Γραμματεία του Τμήματος είναι αρμόδια για τη γραμματειακή και διοικητική υποστήριξη του Π.Μ.Σ.

β) Ο/Η Γραμματέας της Σχολής ορίζει υπάλληλο ή υπαλλήλους - ανάλογα με τον αριθμό των Π.Μ.Σ. και τον φόρτο εργασίας - ως αρμόδιο/ους για τα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών της Σχολής.

γ) Το Π.Μ.Σ. Αστικό Δίκαιο δύναται να προσλαμβάνει, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, εξωτερικούς συνεργάτες για τη γραμματειακή και διοικητική υποστήριξη, οι οποίοι και πάλι βρίσκονται υπό την επιστασία της Γραμματείας της Σχολής.

Άρθρο 3

Κατηγορίες και Αριθμός Εισακτέων

3.1 Στο Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι πανεπιστημίων των Τμημάτων Νομικής και συναφών Τμημάτων της ημεδαπής ή Τμημάτων αναγνωρισμένων ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής.

3.2 Ο ανώτατος αριθμός εισαγομένων φοιτητών στο ΠΜΣ ορίζεται σε πενήντα (50) ανά ειδικευση και δεν δύναται να υπερβαίνει τους εβδομήντα πέντε (75) για το σύνολο των τριών ειδίκευσεων του παρόντος Κανονισμού. Ο εκάστοτε αριθμός προσδιορίζεται από την προκήρυξη σύμφωνα με τον αριθμό των διδασκόντων, την αναλογία τους προς τους φοιτητές, την υλικοτεχνική υποδομή, τις αίθουσες διδασκαλίας, την απορρόφηση των διπλωματούχων από την αγορά.

*** Η παρ. 2 του άρθρου 3 τροποποιήθηκε δυνάμει της υπ' αρ. 148/10-07-2024 (ΦΕΚ Β' 4222/18-07-2024) απόφασης της Συγκλήτου του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών*

3.3 Επιπλέον του αριθμού εισακτέων και εφόσον πληρούν τα ελάχιστα κριτήρια γίνονται δεκτοί: 3.3.1 έως τρεις (3) δικαστικοί λειτουργοί ανά ειδικευση, ή ελλείψει αυτών στρατιωτικοί νομικοί σύμβουλοι. 3.3.2 ένα (1) μέλος των κατηγοριών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. κατ' έτος, εφόσον το έργο που επιτελεί στο Ίδρυμα είναι συναφές με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

3.4 Οι υπότροφοι του ΙΚΥ (για μεταπτυχιακές σπουδές), οι αλλοδαποί υπότροφοι του ελληνικού κράτους, για το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με αυτό του Π.Μ.Σ., εισάγονται χωρίς εξετάσεις εφόσον πληρούνται οι λοιπές προϋποθέσεις.

Άρθρο 4

Τρόπος Εισαγωγής

4.1 Η επιλογή των φοιτητών γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών ΕΚΠΑ και τις προβλέψεις του παρόντος Κανονισμού.

4.2 Το αργότερο έως 31 Μαΐου με απόφαση της Συνέλευσης της Νομικής Σχολής του ΕΚΠΑ, δημοσιεύεται και αναρτάται στην ιστοσελίδα της Σχολής και του Ιδρύματος προκήρυξη για την εισαγωγή μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών στο Π.Μ.Σ. Κάθε υποψήφιος μπορεί να υποβάλει κατ' έτος αίτηση υποψηφιότητας σε δύο -κατ' ανώτατο όριο- ειδικεύσεις, είτε του ίδιου, είτε διαφορετικών Π.Μ.Σ., αλλά, εφόσον επιτύχει και στις δύο, μπορεί να εγγραφεί μόνο στην ειδικευση που έχει δηλώσει ως πρώτη επιλογή. Το έντυπο της «αίτησης υποψηφιότητας» είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ.. Οι σχετικές αιτήσεις μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά κατατίθενται στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ., σε προθεσμία που ορίζεται κατά την προκήρυξη και μπορεί να παραταθεί με απόφαση της Συνέλευσης της Σχολής.

4.3 Η Συνέλευση της Σχολής αναθέτει στη Σ.Ε. τη διαδικασία επιλογής των εισακτέων.

4.4 Απαραίτητα δικαιολογητικά είναι:

- Αίτηση συμμετοχής
- Βιογραφικό σημείωμα
- Φωτοτυπία δύο όψεων της αστυνομικής ταυτότητας
- Αντίγραφο πτυχίου ή βεβαίωση περάτωσης σπουδών
- Αναλυτική βαθμολογία προπτυχιακών μαθημάτων
- Πιστοποιητικό γλωσσομάθειας (επιπέδου C1 και άνω) μίας τουλάχιστον από τις εξής γλώσσες: αγγλική, γαλλική ή γερμανική. Σε περίπτωση που ο υποψήφιος δεν διαθέτει πιστοποιητικό γλωσσομάθειας C1 για μία από αυτές τις γλώσσες, μαζί με την αίτηση υποψηφιότητας υποβάλλει δήλωση σχετικά με τη γλώσσα στην οποία επιθυμεί να εξετασθεί. Η εξέταση αυτή διενεργείται επί νομικού κειμένου από μέλος Δ.Ε.Π. της Σχολής, μετά τη διενέργεια των εισαγωγικών εξετάσεων. Η βαθμολογία της ξένης γλώσσας καταχωρίζεται με τον τελικό χαρακτηρισμό «επιτυχώς» ή «ανεπιτυχώς» και όχι με αριθμητικό βαθμό.
- Πιστοποιητικό ελληνομάθειας ή επαρκούς, διαπιστωμένη από τη ΣΕ του Π.Μ.Σ., γνώση της ελληνικής γλώσσας για αλλοδαπούς υποψήφιους
- Αναγνώριση ακαδημαϊκού τίτλου σπουδών της αλλοδαπής

4.5 Για τους φοιτητές από ιδρύματα της αλλοδαπής, που δεν προσκομίζουν πιστοποιητικό αναγνώρισης ακαδημαϊκού τίτλου σπουδών από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., ακολουθείται η ακόλουθη διαδικασία:

Η Συνέλευση της Σχολής ορίζει επιτροπή αρμόδια να διαπιστώσει εάν ένα ίδρυμα της αλλοδαπής ή ένας τύπος τίτλου ιδρύματος της αλλοδαπής είναι αναγνωρισμένα. Προκειμένου να αναγνωρισθεί ένας τίτλος σπουδών πρέπει:

- Το ίδρυμα που απονέμει τους τίτλους να συμπεριλαμβάνεται στον κατάλογο των αλλοδαπών ιδρυμάτων, που τηρεί και επικαιροποιεί ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.,

- ο/η φοιτητής/τρια να προσκομίσει βεβαίωση τόπου σπουδών, η οποία εκδίδεται και αποστέλλεται από το πανεπιστήμιο της αλλοδαπής. Αν ως τόπος σπουδών ή μέρος αυτών βεβαιώνεται η ελληνική επικράτεια, ο τίτλος σπουδών δεν αναγνωρίζεται, εκτός αν το μέρος σπουδών που έγιναν στην ελληνική επικράτεια βρίσκεται σε δημόσιο Α.Ε.Ι.

4.6 Η αξιολόγηση των υποψηφίων και η επιλογή των εισακτέων γίνεται με βάση τα ακόλουθα κριτήρια:

- Βαθμός πτυχίου κατά ποσοστό 50%

- Βαθμός στα προπτυχιακά μαθήματα που διδάσκονται από τον Α' Τομέα Ιδιωτικού Δικαίου κατά ποσοστό 50%.

4.7 Με βάση τα συνολικά κριτήρια, η Σ.Ε. καταρτίζει μέχρι 15 Σεπτεμβρίου τον πίνακα αξιολόγησης των φοιτητών/τριών και τον καταθέτει προς έγκριση στη Συνέλευση.

Οι επιτυχόντες/ουσες θα πρέπει να εγγραφούν στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. εντός τριάντα (30) ημερών από την απόφαση της Συνέλευσης.

Σε περίπτωση ισοβαθμίας (με μαθηματική στρογγυλοποίηση στην ακέραιη μονάδα της κλίμακας 100), εισάγονται οι ισοβαθμήσαντες υποψήφιοι, σε ποσοστό που δεν υπερβαίνει το 10% του ανώτατου αριθμού εισακτέων.

Σε περίπτωση μη εγγραφής ενός ή περισσότερων φοιτητών/τριών, θα κληθούν να εγγραφούν στο Π.Μ.Σ. οι επιλαχόντες/ουσες (αν υπάρχουν), με βάση τη σειρά τους στον εγκεκριμένο αξιολογικό πίνακα.

Άρθρο 5

Διάρκεια Φοίτησης

5.1 Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ. που οδηγεί στη λήψη Μεταπτυχιακού Διπλώματος Σπουδών (Μ.Δ.Σ.) ορίζεται σε δυο (2) ακαδημαϊκά εξάμηνα, χωρίς να προβλέπονται θερινές διακοπές, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης διπλωματικής εργασίας.

5.2 Υπάρχει δυνατότητα παράτασης έως δύο (2) μήνες μόνο ως προς την κατάθεση της διπλωματικής εργασίας, έπειτα από ατομική αιτιολογημένη αίτηση του φοιτητή και έγκριση από τη Συνέλευση.

5.3 Οι φοιτητές/τριες, έπειτα από αιτιολογημένη αίτησή τους προς τη Συνέλευση της Σχολής, δύνανται να διακόψουν τη φοίτησή τους για χρονική περίοδο που δεν υπερβαίνει τα δύο (2) συνεχόμενα εξάμηνα. Η ως άνω αιτιολογημένη αίτηση υποβάλλεται έως τη λήξη του χειμερινού εξαμήνου. Αναστολή φοίτησης χορηγείται για σοβαρούς λόγους (στρατιωτική θητεία, ασθένεια, λοχεία, απουσία στο εξωτερικό κ.ά.).

Η αίτηση πρέπει να είναι αιτιολογημένη και να συνοδεύεται από όλα τα σχετικά δικαιολογητικά αρμόδιων δημόσιων αρχών ή οργανισμών, από τα οποία αποδεικνύονται οι λόγοι αναστολής φοίτησης. Η φοιτητική ιδιότητα αναστέλλεται κατά τον χρόνο διακοπής της φοίτησης και δεν επιτρέπεται η συμμετοχή σε καμία εκπαιδευτική διαδικασία. Τα εξάμηνα αναστολής της φοιτητικής ιδιότητας δεν προσμετρώνται στην προβλεπόμενη ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης.

Τουλάχιστον δύο εβδομάδες πριν από το πέρας της αναστολής φοίτησης, ο/η φοιτητής/τρια υποχρεούται να επανεγγραφεί στο πρόγραμμα για να συνεχίσει τις σπουδές του/της με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του/ της ενεργού φοιτητή/τριας. Οι φοιτητές/τριες δύνανται με αίτησή τους να διακόψουν την αναστολή φοίτησης και να επιστρέψουν στο Πρόγραμμα μόνο στην περίπτωση που έχουν αιτηθεί αναστολή φοίτησης για δύο συνεχόμενα ακαδημαϊκά εξάμηνα. Η αίτηση διακοπής της αναστολής φοίτησης πρέπει να κατατίθεται το αργότερο δύο εβδομάδες πριν από την έναρξη του δεύτερου εξαμήνου της αναστολής.

5.4 Η διάρκεια αναστολής ή παράτασης κατάθεσης της διπλωματικής εργασίας συζητείται και εγκρίνεται κατά περίπτωση από τη Σ.Ε., η οποία και εισηγείται στη Συνέλευση της Σχολής.

Άρθρο 6

Πρόγραμμα Σπουδών

6.1 Το Π.Μ.Σ. ξεκινά το χειμερινό εξάμηνο εκάστου ακαδημαϊκού έτους.

6.2 Για την απόκτηση διπλώματος του Π.Μ.Σ. απαιτούνται συνολικά εβδομήντα πέντε (75) πιστωτικές μονάδες (ECTS). Όλα τα μαθήματα διδάσκονται εβδομαδιαίως και κατά περίπτωση, περιλαμβάνουν ενδιάμεσες ασκήσεις, επισκέψεις σε ρυθμιστικούς ή άλλους φορείς και εικονικές δίκες. Μπορεί επίσης μάθημα να οργανωθεί σε σεμιναριακές ενότητες, με διαφορετικούς εισηγητές υπό την επίβλεψη του οριζόμενου στο πρόγραμμα διδάσκοντος.

Αναγνώριση μαθημάτων δεν είναι δυνατή στο πλαίσιο των Π.Μ.Σ. Σε περίπτωση που ο φοιτητής επιτύχει σε μεταγενέστερο έτος σε δεύτερη ειδίκευση του ίδιου ή διαφορετικού Π.Μ.Σ., οφείλει να παρακολουθήσει εκ νέου τα υποχρεωτικά μαθήματα που ταυτίζονται με αυτά της προηγούμενης ειδίκευσης στην οποία έχει φοιτήσει. Οφείλει επίσης να παρακολουθήσει μαθήματα επιλογής διαφορετικά από αυτά που είχε παρακολουθήσει στο πλαίσιο της πρώτης ειδίκευσης.

6.3 Η διδασκαλία των μαθημάτων ανά ειδίκευση γίνεται στην ελληνική γλώσσα. Κατόπιν εισήγησης της Σ.Ε., με απόφαση της Συνέλευσης, η διδασκαλία ορισμένων μαθημάτων μπορεί να γίνει και στην αγγλική γλώσσα. Η γλώσσα διδασκαλίας και συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας είναι η ελληνική.

6.4 Κατά τη διάρκεια των σπουδών, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες υποχρεούνται σε παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση μεταπτυχιακών μαθημάτων, ερευνητική απασχόληση και συγγραφή επιστημονικών εργασιών, καθώς και σε εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

6.5 Η ανάθεση και εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας πραγματοποιείται στο δεύτερο εξάμηνο σπουδών και η διπλωματική εργασία παραδίδεται μέχρι 30 Σεπτεμβρίου του έτους που διανύεται το δεύτερο εξάμηνο και πιστώνεται με δεκαπέντε (15) ECTS. Η διπλωματική εργασία πρέπει να εκπονηθεί από τον υποβάλλοντα αυτή φοιτητή και να αποτελεί προϊόν πρωτότυπης επιστημονικής έρευνας. Για τον σκοπό αυτόν, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές υπογράφουν δήλωση περί μη προσβολής

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ Π.Μ.Σ. «ΑΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ»

πνευματικής ιδιοκτησίας, η οποία προσαρτάται σε όλες τις υποβαλλόμενες διπλωματικές εργασίες. Η διπλωματική εργασία συγγράφεται στην ελληνική γλώσσα, ή στην αγγλική με τη σύμφωνη γνώμη της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής. Το έντυπο της «δήλωσης περί μη προσβολής πνευματικής ιδιοκτησίας» έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα Μεταπτυχιακών Σπουδών της Νομικής Σχολής.

6.6 Εναλλακτικά προς την παρακολούθηση ενός μαθήματος μπορεί να παρέχεται υπό τους όρους της προκήρυξης στους φοιτητές η δυνατότητα πρακτικής άσκησης σε φορείς με τους οποίους η Σχολή έχει υπογράψει σχετικό μνημόνιο συνεργασίας, π.χ. δικαστήρια, δημόσια διοίκηση, προς απόκτηση της απαιτούμενης πρακτικής εμπειρίας, υπό την επίβλεψη/συνεργασία του επιβλέποντος μέλους ΔΕΠ. Η πρακτική άσκηση έχει διάρκεια αντιστοίχως δεκατριών (13) εβδομάδων και αντιστοιχεί σε δέκα (10) ECTS.

6.7 Η διδασκαλία των μαθημάτων γίνεται διά ζώσης.

6.8. Το ενδεικτικό πρόγραμμα των διώρων μαθημάτων ανά ειδίκευση διαμορφώνεται ως εξής:

Ο κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής πρέπει να επιλέξει 3 ανά εξάμηνο μαθήματα από τον παρακάτω κατάλογο, καθένα από τα οποία αντιστοιχεί σε 10 ECTS. Μπορεί επίσης κατά τη διάρκεια της ετήσιας φοίτησής του να επιλέξει μόνον 1 μάθημα από τα υπόλοιπα μεταπτυχιακά προγράμματα της σχολής αντί για κάποιο από τα μαθήματα του παρακάτω καταλόγου.

Ειδίκευση α: «Γενικό Αστικό Δίκαιο»

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ	ECTS	ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ ΚΑΙ ΘΕΡΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ	ECTS
Αστικό Δίκαιο Ενωσιακής Προέλευσης (Κοινοτικό Αστικό Δίκαιο)	10	Νομική Μεθοδολογία και Ιδιωτικό Δίκαιο	10
Ειδικά θέματα στο σύστημα της Αδικοπρακτικής Ευθύνης	10	Σύγχρονα Ζητήματα Οικογενειακού Δικαίου	10
Ειδικά ζητήματα του Δικαίου των Ακινήτων	10	Κατάρτιση και ανώμαλη Εξέλιξη των Συμβάσεων σε συγκριτική εξέταση	10
Θεσμοί Αγγλοσαξονικού και Αμερικανικού Αστικού Δικαίου	10	Η εξασφάλιση των πιστώσεων ιδίως στις σύγχρονες συναλλαγές	10
Ζητήματα Αστικού και Αστικού Δικονομικού Δικαίου	10	Ζητήματα από την εκ διαθήκης και την αναγκαστική κληρονομική διαδοχή	10
Διαμόρφωση και ερμηνεία συμβάσεων	10	Βιοηθική και Αστικό Δίκαιο	10
Οικονομική Κρίση και Ιδιωτικό Δίκαιο	10	Αθλητικό Δίκαιο	10
Ζητήματα Ιδιωτικού Δικαίου στις Δημόσιες Συμβάσεις	10	Ενέργεια και Αστικό Δίκαιο	10
Σύγχρονα Ζητήματα του Δικαίου των Συμβάσεων, ιδίως οι Γ.Ο.Σ.	10	Σύγχρονα ζητήματα του δικαίου της πωλήσεως	10

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ Π.Μ.Σ. «ΑΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ»

Δίκαιο Αστικής Ιατρικής Ευθύνης	10	Ειδικά θέματα από το δίκαιο της αποζημίωσης	10
Δίκαιο Τραπεζικών Συναλλαγών	10	Ερμηνεία των Νόμων και Δικαιοπραξιών	10
Δίκαιο Προστασίας του Καταναλωτή	10	Συμβάσεις της Σύγχρονης Οικονομίας	10
Σύγχρονες Εξελίξεις στην Πνευματική Ιδιοκτησία και τα Συγγενικά Δικαιώματα	10	Δεδομένα Προσωπικού Χαρακτήρα - Ηλεκτρονικό Αστικό Δίκαιο	10
		ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	15
ΣΥΝΟΛΟ	30	ΣΥΝΟΛΟ	45

Ειδίκευση β: «Αστικό Δίκαιο και Νέες Τεχνολογίες (Civil Law and New Technologies)

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ	ECTS	ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ ΚΑΙ ΘΕΡΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ	ECTS
Σύγχρονες Εξελίξεις στην Πνευματική Ιδιοκτησία και τα Συγγενικά Δικαιώματα	10	Σύγχρονα Προβλήματα Οικογενειακού Δικαίου	10
Ηλεκτρονικό Αστικό Δίκαιο	10	Δεδομένα Προσωπικού Χαρακτήρα και Αστικό Δίκαιο	10
Θεσμοί Αγγλοσαξονικού και Αμερικανικού Αστικού Δικαίου	10	Αστική Ευθύνη του Δημοσίου	10
Ζητήματα Αστικού και Αστικού Δικονομικού Δικαίου	10	Η εξασφάλιση των πιστώσεων ιδίως στις σύγχρονες συναλλαγές	10
Δίκαιο του Κτηματολογίου	10	Ζητήματα από την εκ διαθήκης και την αναγκαστική κληρονομική διαδοχή	10
Η Οικονομική Ζημία στο Δίκαιο των Συναλλαγών	10	Δίκαιο Αστικής Ιατρικής Ευθύνης	10
Οικονομική Κρίση και Ιδιωτικό Δίκαιο	10	Προσωπικότητα και Ιδιωτικές Έννομες Σχέσεις	10
Ζητήματα Ιδιωτικού Δικαίου στις Δημόσιες Συμβάσεις	10	Βιοηθική	10
Η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση	10	Αθλητικό Δίκαιο	10
Ηθική και Δίκαιο	10	Ενέργεια και Αστικό Δίκαιο	10
		Φιλοσοφία του Ιδιωτικού Δικαίου	10
		Εναλλακτικές μορφές επίλυσης διαφορών	10
		Σύγχρονα Ζητήματα του Δικαίου των Συμβάσεων, ιδίως οι Γ.Ο.Σ.	10
		ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	15

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ Π.Μ.Σ. «ΑΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ»

ΣΥΝΟΛΟ	30	ΣΥΝΟΛΟ	45
--------	----	--------	----

Ειδίκευση γ: «Αστικό Δίκαιο και Σύγχρονες Οικονομικές Συναλλαγές»

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ	ECTS	ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ ΚΑΙ ΘΕΡΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ	ECTS
Δίκαιο Τραπεζικών Συναλλαγών	10	Ερμηνεία των Νόμων και Δικαιοπραξιών	10
Δίκαιο Προστασίας του Καταναλωτή	10	Συμβάσεις της Σύγχρονης Οικονομίας	10
Σύγχρονες Εξελίξεις στην Πνευματική Ιδιοκτησία και τα Συγγενικά Δικαιώματα	10	Δεδομένα Προσωπικού Χαρακτήρα - Ηλεκτρονικό Αστικό Δίκαιο	10
Θεσμοί Αγγλοσαξονικού και Αμερικανικού Αστικού Δικαίου	10	Αστική Ευθύνη του Δημοσίου	10
Ζητήματα Αστικού και Αστικού Δικονομικού Δικαίου	10	Η εξασφάλιση των πιστώσεων ιδίως στις σύγχρονες συναλλαγές	10
Διαμόρφωση και ερμηνεία συμβάσεων	10	Ζητήματα από την εκ διαθήκης και την αναγκαστική κληρονομική διαδοχή	10
Οικονομική Κρίση και Ιδιωτικό Δίκαιο	10	Βιοηθική και Αστικό Δίκαιο	10
Ζητήματα Ιδιωτικού Δικαίου στις Δημόσιες Συμβάσεις	10	Αθλητικό Δίκαιο	10
Σύγχρονα Ζητήματα του Δικαίου των Συμβάσεων, ιδίως οι Γ.Ο.Σ.	10	Ενέργεια και Αστικό Δίκαιο	10
Δίκαιο Αστικής Ιατρικής Ευθύνης	10	Σύγχρονα ζητήματα του δικαίου της πώλησεως	10
Αστικό Δίκαιο Ενωσιακής Προέλευσης (Κοινοτικό Αστικό Δίκαιο)	10	Ειδικά θέματα από το δίκαιο της αποζημίωσης	10
Ειδικά θέματα στο σύστημα της Αδικοπρακτικής Ευθύνης	10	Νομική Μεθοδολογία και Ιδιωτικό Δίκαιο	10
Ειδικά ζητήματα του Δικαίου των Ακινήτων	10	Σύγχρονα Ζητήματα Οικογενειακού Δικαίου	10
		Κατάρτιση και ανώμαλη Εξέλιξη των Συμβάσεων σε συγκριτική εξέταση	10
		ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ	15
ΣΥΝΟΛΟ	30	ΣΥΝΟΛΟ	45

Β. Περιεχόμενο/Περιγραφή μαθημάτων

Έκαστο μάθημα διδάσκεται 2 ώρες εβδομαδιαίως, με το περιεχόμενο που εξειδικεύεται στον Οδηγό Σπουδών, όπως αυτός αναρτάται ετησίως στην ιστοσελίδα Μεταπτυχιακών Σπουδών της Νομικής Σχολής.

- Αστικό Δίκαιο Ενωσιακής Προέλευσης (Κοινοτικό Αστικό Δίκαιο)

Ειδικά θέματα Αστικού Δικαίου από όλους τους επιμέρους κλάδου αυτού, τα οποία συνδέονται με την εφαρμογή κανόνων Ενωσιακής (ΕΕ) Προέλευσης, όπως: Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων με καταναλωτές. Γενικοί Όροι Συναλλαγών. Ευθύνη του παραγωγού για ελαττωματικά προϊόντα. Ευθύνη του παρέχοντος υπηρεσίες. Προμήθεια ψηφιακού περιεχομένου και ψηφιακών υπηρεσιών. Πώληση αγαθών, ιδίως η ανταπόκριση του πράγματος στη σύμβαση. Σύμβαση καταναλωτικής πίστης, ιδίως η εξαίρεση από την αρχή της σχετικότητας στις τριμερείς σχέσεις. Υπεύθυνος δανεισμός και υπερχρέωση. Σύμβαση πίστωσης καταναλωτή για ακίνητα που προορίζονται για κατοικία. Συλλογική αγωγή των ενώσεων καταναλωτών. Αγωγές παραλείψεως. Μέσα προστασίας, ιδίως η αποζημίωση για παραβάσεις κατά το προσυμβατικό στάδιο σύναψης συμβάσεων δημόσιων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών. Αποζημίωση για παραβάσεις του δικαίου του ανταγωνισμού. Το ευρωπαϊκό και κοινοτικό πλαίσιο στις οικογενειακές υποθέσεις και το κληρονομικό δίκαιο.

- Ειδικά θέματα στο σύστημα της Αδικοπρακτικής Ευθύνης Στο πλαίσιο του μαθήματος γίνεται εμβάθυνση σε ειδικά ζητήματα θεμελίωσης της αδικοπρακτικής ευθύνης, συναρτώμενα με τις επιμέρους προϋποθέσεις αυτής (ζημία, παρανομία, υπαιτιότητα και αιτιώδης συνάφεια) καθώς και σε ζητήματα καθορισμού της οφειλόμενης αποζημίωσης.

- Ειδικά ζητήματα του Δικαίου των Ακινήτων

Στο πλαίσιο του μαθήματος γίνεται εμβάθυνση σε ζητήματα όπως: Η διαδικασία της κτηματογράφησης. Οι πρώτες εγγραφές στο Κτηματολόγιο και τα έννομα αποτελέσματά τους. Οι επιγενόμενες εγγραφές στο Κτηματολόγιο. Η δημόσια πίστη του Κτηματολογίου. Εργολαβία οικοδομής με αντιπαροχή. Επαγγελματική μίσθωση. Το δικαίωμα επιφάνειας. Εμπράγματα διαφορές ιδιωτών και Δημοσίου. Αυθαίρετη δόμηση.

- Θεσμοί Αγγλοσαξονικού και Αμερικανικού Αστικού Δικαίου

Ειδικότερα εξετάζονται οι εξής ενότητες: Η έννοια της αδικοπραξίας κατά το αμερικανικό δίκαιο. Η πολιτική δίκη με ενόρκους. Η αμέλεια ως αδικοπραξία: Το πρότυπο συμπεριφοράς. Ζητήματα απόδειξης. Η άμυνα και οι ενστάσεις του εναγομένου. Η αντικειμενική ευθύνη στο αγγλοσαξονικό και αμερικανικό δίκαιο. Μέθοδοι υπολογισμού αποζημίωσης. Η κυρωτική αποζημίωση. Η παραβίαση της σύμβασης. Το αντάλλαγμα. Αδυναμία παροχής. Ερμηνεία της σύμβασης. Κατάχρηση/αποδυνάμωση του δικαιώματος.

- Ζητήματα Αστικού και Αστικού Δικονομικού Δικαίου

Στο μάθημα αυτό επιλέγονται ανά περιόδους θεματικές ενότητες ιδιωτικού δικαίου με έντονη δικονομική διάσταση, οι οποίες αναλύονται διεξοδικά κατά την διάρκεια του εξαμήνου. Τα τελευταία χρόνια αναλύονται ζητήματα από το δίκαιο των νομικών προσώπων (π.χ. ευθύνη νομικών προσώπων και διοικούντων, εκπροσώπηση, δεδικασμένο και εκτελεστότητα υπέρ και κατά νομικών προσώπων και μελών τους, ουσιαστική και δικονομική ρύθμιση της κοινοπραξίας κ.λπ.). Επιχειρείται παράλληλη

συνθετική μελέτη των σχετικών ζητημάτων, μέσω εισηγήσεων από τους φοιτητές (υπό την επίβλεψη διδασκόντων) και συζητήσεως με τους διδάσκοντες και συμμετέχοντες.

- Διαμόρφωση και ερμηνεία συμβάσεων

Στο πλαίσιο της συναλλακτικής ζωής ο σύγχρονος νομικός καλείται συνεχώς να διαπραγματευθεί, να διαμορφώσει και να ερμηνεύσει συμβάσεις. Υπό το πρίσμα αυτό έχει την ανάγκη εργαλείων που θα τον βοηθήσουν κατά τον μετασχηματισμό των ικανοποιούμενων με την εκάστοτε σύμβαση συναλλακτικών αναγκών των συμβαλλομένων μερών σε ασφαλείς, κατανοητούς και λειτουργικούς συμβατικούς όρους. Περαιτέρω κατά την καθημερινή εφαρμογή καταρτισμένων συμβάσεων γεννάται επανειλημμένα η ανάγκη της αποσαφήνισης του νοήματος του περιεχομένου της συμφωνίας των συμβαλλομένων. Ενόψει αυτών των δεδομένων, η διδασκαλία του μαθήματος αποβλέπει στην καλλιέργεια των ικανοτήτων αφενός της επιτυχημένης διαμόρφωσης λειτουργικών συμβάσεων και αφετέρου της ερμηνευτικής κατανόησης ατελών συμβατικών ρυθμίσεων. Προς τούτο το μάθημα καλλιεργεί τον διάλογο και την κατανόηση της λειτουργίας των θεσμών του δικαίου των συμβάσεων, ενώ εμπλουτίζεται με εφαρμοσμένα παραδείγματα από πραγματικές υποθέσεις της εγχώριας και της διεθνούς συμβατικής εμπειρίας.

- Οικονομική Κρίση και Ιδιωτικό Δίκαιο

Στο μάθημα διερευνώνται, σε διάλογο και με την ολοένα και πλουσιότερη σχετική νομολογία, οι επιπτώσεις των οικονομικών κρίσεων σε σειρά επιμέρους συμβατικών τύπων. Κεντρική θέση καταλαμβάνει, επίσης, η μελέτη της συγκεκριμενοποίησης (με δογματική θεώρηση και πρακτικά παραδείγματα) γενικών ρητρών του αστικού δικαίου (καλή πίστη, χρηστά ήθη, ΑΚ 288, 388, 281 κ.ά.) για την αντιμετώπιση ανεπιεικών λύσεων. Η ανάλυση επεκτείνεται ακόμη και σε βασικά ζητήματα οικονομικής θεωρίας, στο μέτρο που τούτο θα παραστεί απαραίτητο για την κατανόηση των εκδηλώσεων της οικονομικής κρίσης στη συναλλακτική ζωή. Στο πλαίσιο του μαθήματος, εξετάζονται, μεταξύ άλλων, οι βασικές επιπτώσεις της πανδημίας στον χώρο του δικαίου των συμβάσεων, με έμφαση στις σχετικές έκτακτες επεμβάσεις του Έλληνα νομοθέτη. Στη συνέχεια, το ενδιαφέρον στρέφεται στη θεμελιώδη έννοια της ανωτέρας βίας και την εν γένει έννομη σημασία της, εξ επόψεως κυρίως του γενικού ενοχικού δικαίου του ΑΚ Πέραν όμως του ρυθμιστικού πεδίου του ΑΚ, υπάρχει και η συναλλακτική πρακτική καθώς και η κατανομή κινδύνων από τα ίδια τα συμβαλλόμενα μέρη (ΑΚ 361). Είναι, πράγματι, ευρέως διαδεδομένη στη συμβατική πρακτική η συνομολόγηση, μεταξύ άλλων, ρητρών ανωτέρας βίας και δυσχέρειας εκπλήρωσης, καθώς επίσης και ρητρών ουσιώδους δυσμενούς μεταβολής των συνθηκών. Και οι ρήτρες αυτές εξετάζονται στο πλαίσιο του μαθήματος.

- Ζητήματα Ιδιωτικού Δικαίου στις Δημόσιες Συμβάσεις

Παρ' ότι το δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων ρυθμίζεται από ειδικά εκτενή νομοθετήματα (σήμερα: ν. 4412/2016), πολύ συχνά προκύπτουν στον χώρο αυτόν θεμελιώδη ζητήματα αστικού δικαίου, τα οποία επιλύονται εν τέλει με αναγωγή σε ρυθμίσεις και αξιολογήσεις του ιδίου του Αστικού Κώδικα. Η ανάδειξη των ζητημάτων αυτών (κατά την κατάρτιση, ερμηνεία, εκτέλεση της σύμβασης και την επίλυση των εξ αυτής διαφορών) ιδίως μέσα από τη νομολογία των διοικητικών δικαστηρίων αποτελεί τον πρωτεύοντα στόχο του μαθήματος. Συγχρόνως επιχειρείται, μέσω της νομολογίας των διοικητικών δικαστηρίων, η οποία μέχρι σήμερα δεν μνημονεύεται ούτε παραπέμπεται συχνά κατά την επεξεργασία ζητημάτων αστικού δικαίου από αστικολόγους, να φωτισθούν κλασικές πτυχές του δικαίου των συμβάσεων.

- Σύγχρονα Ζητήματα του Δικαίου των Συμβάσεων, ιδίως οι Γ.Ο.Σ.

Το θεμελιώδες ζήτημα που αποτελεί αντικείμενο εξέτασης του μαθήματος αφορά στη μονομερή διαμόρφωση του περιεχομένου της σύμβασης από τον ένα συμβαλλόμενο. Ένα πρώτο ερώτημα που πρέπει να απαντηθεί είναι: χρειάζεται να επέμβει ο νομοθέτης ή ο δικαστής σε μία τέτοια περίπτωση άνευ ετέρου; Το κατ' εξοχήν πεδίο γένεσης του ζητήματος εντοπίζεται στις συμβάσεις των καταναλωτών και στις συμβάσεις εργασίας. Στο σημείο αυτό αναλύεται η νέα έννοια του καταναλωτή κατά το άρθρο 1α του ν. 2251/1994 (όπως αυτό προστέθηκε με τον ν. 4512/2018), στην οποία μπορεί πλέον να ενταχθεί υπό προϋποθέσεις και ο εργαζόμενος. Η σύζευξη δικαίου των ΓΟΣ με το δίκαιο των όρων των ατομικών συμβάσεων εργασίας είναι διαλεκτική και πλουτίζει και τα δύο πεδία. Μετά από μία πρώτη εισαγωγή από τους διδάσκοντες θα αναπτυχθούν εισηγήσεις από τους φοιτητές στα επιμέρους ζητήματα που ανακύπτουν κατά την ερμηνεία του άρθρου 2 του ν. 2251/1994 (και της Οδηγίας 93/13/ ΕΟΚ). Το βάρος δίνεται σε δογματικά ζητήματα του δικαίου των ΓΟΣ, το οποίο βρίσκεται στον πυρήνα του δικαίου των συμβάσεων. Πρόκειται για μάθημα εμβάθυνσης στη συγκεκριμένη θεματική και κατά τούτο διαφοροποιείται από άλλα μαθήματα (π.χ. ενωσιακό αστικό δίκαιο, προστασία του καταναλωτή), για τα οποία οι ΓΟΣ είναι απλώς τμήμα της ύλης τους.

- Δίκαιο Αστικής Ιατρικής Ευθύνης

Αντικείμενο εξέτασης του μαθήματος αποτελούν οι κάτωθι ενότητες: Η σχέση ιατρού-ασθενούς. Σύμβαση ιατρικής αγωγής. Ενημέρωση και συναίνεση του ασθενούς. Ευθύνη δημοσίου νοσοκομείου και ΕΚΑΒ. Ιατρικό σφάλμα. Ευθύνη ιατρού ως παρέχοντος υπηρεσίες. Ευθύνη λόγω ζημιογόνου ζωής ή ζημιογόνου γέννησης. Ευθύνη κατά τον εμβολιασμό. Πραγματογνωμοσύνη στη δίκη ιατρικής ευθύνης. Ευθύνη κατά τη χορήγηση φαρμάκου. Μεταμοσχεύσεις. Κλινικές μελέτες. Ευθανασία.

- Δίκαιο Τραπεζικών Συναλλαγών

Εξετάζονται ενότητες όπως: Εισαγωγή στο Δίκαιο των Τραπεζικών Συναλλαγών. Η σχέση μεταξύ τράπεζας και πελάτη. Η διενέργεια πληρωμών μέσω τραπεζών: εμβάσματα, τραπεζικές εντολές, σύμβαση γύρου. Τα τραπεζικά δάνεια. Η σύμβαση «ανοικτού» λογαριασμού. Επεμβάσεις σε συμβατικούς δεσμούς τραπεζικού δικαίου. Μεταβίβαση δανείων- Τιλοποίηση απαιτήσεων. Ρύθμιση των αγορών χρηματοπιστωτικών μέσων και προστασία του καταναλωτή. Οργανισμοί Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες, Αμοιβαία Κεφάλαια, Ανώνυμες Εταιρείες Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων.

- Δίκαιο Προστασίας του Καταναλωτή

Στο μάθημα επιχειρείται η προσέγγιση κάθε ειδικότερης προβληματικής υπό το φως της νομολογίας (ενωσιακής και ελληνικής) και της νομικής πράξης με στόχο την εξοικείωση των φοιτητών με την εφαρμοσμένη αντιμετώπιση του δικαίου προστασίας του καταναλωτή. Κατά περίπτωση καλούνται και εκπρόσωποι θεσμικών οργάνων, όπως του Συνηγόρου του Καταναλωτή, ώστε να γίνεται αντιληπτό πώς συμβάλλει η λειτουργία του μηχανισμού εναλλακτικής επίλυσης των διαφορών στην ανύψωση του επιπέδου προστασίας του καταναλωτή.

- Σύγχρονες Εξελίξεις στην Πνευματική Ιδιοκτησία και τα Συγγενικά Δικαιώματα

Εξετάζονται ενότητες όπως: Ο γενικότερος θεσμός της διανοητικής ιδιοκτησίας. Υπερνομοθετικά θεμέλια της πνευματικής ιδιοκτησίας. Δημόσια εποπτεία της Πνευματικής ιδιοκτησίας - ΟΠΙ. Το δικαίωμα της πνευματικής ιδιοκτησίας. Το ηθικό

δικαίωμα. Περιορισμοί - Διάρκεια. Ειδικές μορφές έργων και θεσμών. Κοινοί θεσμοί. Συλλογική διαχείριση και συλλογική προστασία. Public Domain: Ελεύθερα ή κοινόχρηστα πολιτιστικά αγαθά. Διασυνοριακή κυκλοφορία πολιτιστικών αγαθών.

- Νομική Μεθοδολογία και Ιδιωτικό Δίκαιο

Στο μάθημα αυτό γίνεται εμβάθυνση σε θέματα όπως: Το γράμμα ως αφετηρία και όριο της ερμηνείας. Ιστορία και περιστάσεις θέσπισης του κανόνα. Συστηματική διάρθρωση της έννομης τάξης- ιεράρχηση των κανόνων. Το επιχείρημα του σκοπού του κανόνα. Διάγνωση αρχών και εξειδίκευση γενικών ρητρών. Πλήρωση των κενών του δικαίου. Αξιολόγηση και στάθμιση γενικότερων συμφερόντων κατά την ερμηνευτική κρίση.

- Σύγχρονα Ζητήματα Οικογενειακού Δικαίου Η διδασκαλία του μαθήματος περιλαμβάνει τις ενότητες: Κύρος και υποστατό του γάμου— Κωλύματα γάμου. Σύμφωνο συμβίωσης. Ελεύθερη ένωση. Συναινετική λύση του γάμου. Συμβολή στην επαύξηση της περιουσίας συζύγου/συντρόφου. Άσκηση της γονικής μέριμνας. Δικαίωμα επικοινωνίας γονέα τέκνου-περιορισμοί-παραβίαση. Ζητήματα υποβοηθούμενης αναπαραγωγής. Επωνυμία/ανωνυμία δότη. Παρένθετη μητρότητα. Μεταθανάτια τεχνητή γονιμοποίηση. Προστατευτικοί θεσμοί για ανήλικους στερούμενους ιδίου οικογενειακού περιβάλλοντος. Αναδοχή-υιοθεσία-επιτροπεία ασυνόδευτων ανηλίκων.

- Κατάρτιση και ανώμαλη Εξέλιξη των Συμβάσεων σε συγκριτική εξέταση

Περιεχόμενο του μαθήματος αποτελούν: Τα ζητήματα της κατάρτισης των συμβάσεων όπως η δεσμευτικότητα της πρότασης, η ανάκλησή της, ο consensus ως λόγος δέσμευσης, οι ηλεκτρονικά καταρτιζόμενες συμβάσεις, οι αναγκαστικές συμβάσεις, οι πραγματικές (de facto) σχέσεις κ.ά. Η ανώμαλη εξέλιξη των συμβάσεων κατά το γερμανικό, γαλλικό, αγγλικό δίκαιο, την Σύμβαση της Βιέννης και το λεγόμενο Κοινό Πλαίσιο Αναφοράς (Common Frame of Reference) σε συσχέτισμό με τις αντίστοιχες λύσεις του ελληνικού δικαίου. Εξετάζονται ειδικότερα τα θέματα του περιπτώσιολογικού ή ενιαίου συστήματος της αντιμετώπισης της παθολογίας της ενοχικής σχέσης, τα προβλεπόμενα έννομα βοηθήματα, τα είδη ανωμαλίας από την πλευρά του οφειλέτη (αδυναμία παροχής, υπερημερία, πλημμελής εκπλήρωση) και από την πλευρά του δανειστή και η απρόοπτη μεταβολή των συνθηκών σε συνδυασμό με τις θεωρίες για την έλλειψη του δικαιοπρακτικού θεμελίου.

- Αστική Ευθύνη του Δημοσίου

Στο μάθημα αυτό γίνεται εμβάθυνση σε θέματα όπως: Ανάλυση των προϋποθέσεων των άρθρων 104-106 ΕισΝΑΚ, με έμφαση στις προϋποθέσεις του άρθρου 105 ΕισΝΑΚ. Παράνομη πράξη ή παράλειψη των οργάνων του Δημοσίου ή του Ν.Π.Δ.Δ. κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας και κατά παράβαση διάταξης που δεν έχει τεθεί αποκλειστικά υπέρ του γενικού συμφέροντος ως προϋποθέσεις για την υποχρέωση αποζημίωσης. Παραδείγματα αστικής ευθύνης του Δημοσίου ή των Ν.Π.Δ.Δ. από τη νομολογία. Ευθύνη σε περίπτωση παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων (π.χ. άδικη ή παράνομη στέρηση της προσωπικής ελευθερίας). Άρθρα 535-544 νέου ΚΠοινΔικ (άρθρα 533- 545 καταργηθέντος ΚΠοινΔικ). Εις ολόκληρον ευθύνη του Δημοσίου ή των Ν.Π.Δ.Δ. και των οργάνων τους για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των τελευταίων (βλ. άρθρο 38 του ν. 3528/2007). Ευθύνη για νόμιμη συμπεριφορά. Ευθύνη του Δημοσίου για πράξεις ή παραλείψεις των δικαστικών λειτουργιών (παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 693/1977: αγωγή κακοδικίας). Ευθύνη του Δημοσίου για πράξεις ή παραλείψεις του νομοθέτη. Προνόμια του Δημοσίου. Σύμφωνη με το Σύνταγμα η σύντομη παραγραφή (2ετής) των αξιώσεων υπαλλήλων του Δημοσίου κατ' αυτού που

θέσπισε ο νομοθέτης (παρ. 3 του άρθρου 90 του ν. 2362/1995, καταργηθέντος με την παρ. 1 του άρθρου 177 του ν. 4270/2014, και του άρθρου 140 του ν. 4270/2014). Αρμοδιότητα διοικητικών δικαστηρίων για την εκδίκαση των αγωγών αποζημίωσης. Πρόκριμα η άσκηση προσφυγής για την άσκηση αγωγής αποζημίωσης. Συμπεράσματα και δικαιοπολιτικές προτάσεις.

- Η εξασφάλιση των πιστώσεων ιδίως στις σύγχρονες συναλλαγές

Περιεχόμενο του μαθήματος αποτελούν τα εξής ζητήματα: Ειδικά θέματα εγγυητικής ευθύνης (Εγγύηση ανωτάτου ορίου - Εγγύηση για το κατάλοιπο ανοιχτού λογαριασμού - Εγγυητική επιστολή). Μορφές εξασφάλισης στις εμπορικές συναλλαγές - Μηχανισμοί προσωπικής ασφάλειας στο εταιρικό δίκαιο - Η εξασφάλιση αξιολογικών τίτλων, ιδίως η τριτεγγύηση αξιολογικών. Η εις ολόκληρον ευθύνη ως μορφή προσωπικής ασφάλειας - Η σωρευτική αναδοχή χρέους ως εγγυοδοτική συμφωνία. Ασφάλεια επί απαιτήσεων: Ενεχύραση και εξασφαλιστική εκχώρηση (ιδίως επί επιχειρηματικών και επαγγελματικών απαιτήσεων) κατά τον Αστικό Κώδικα και την ειδική νομοθεσία (ν.δ. 17.7/1923, ν. 2844/2000 κ.ά.) - Ασφάλεια επί τραπεζικών καταθέσεων. Ασφάλεια σε ομάδα εμπορευμάτων ή απαιτήσεων - Κυμαινόμενη ασφάλεια. Ειδικά ζητήματα υποθηκικής ευθύνης - Προσημείωση υποθήκης - Ειδικές ρυθμίσεις του ν.δ. 17.7/1923 - Υποθήκη επί μηχανημάτων (ν. 4112/1929) - Ναυτική υποθήκη. Η ασφάλεια στην πτώχευση και στις λοιπές συλλογικές διαδικασίες (προπτωχευτικές, διαδικασίες εξυγίανσης, ν. 3869/2010 για τα υπερχρεωμένα φυσικά πρόσωπα) - Πώληση με επιφύλαξη κυριότητας (βασική μορφή, παρατεινόμενη επιφύλαξη, επεκτεινόμενη επιφύλαξη και συγγενή μορφώματα, προστασία του πωλητή κατά τον ν. 2844/2000 και τον ΠτωχΚωδ). Οι συμφωνίες παροχής χρηματοοικονομικής ασφάλειας (ν. 3301/2004). Εμπράγματα εξασφάλιση ομολογιακού δανείου (άρ. 59 επ., ιδίως άρ. 73 ν. 4548/2018).

- Ζητήματα από την εκ διαθήκης και την αναγκαστική κληρονομική διαδοχή

Περιεχόμενο του μαθήματος: 1) Κτήση και απώλεια της κληρονομιάς (αποδοχή και είδη της, αποποίηση, αποδοχή με το ευεργέτημα της απογραφής, μεταγραφή εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί ακινήτων κ.ά.). 2. Σχέσεις των κληρονόμων μεταξύ τους (προσαύξηση, συνεισφορά κ.ά.). 3. Σχέσεις των κληρονόμων με τρίτους (ευθύνη έναντι των δανειστών της κληρονομιάς, διαχωρισμός μεταξύ ατομικής και κληρονομιαίας περιουσίας κ.ά.). 4. Ιδιωτική αυτονομία και κληρονομικό δίκαιο (σύσταση ιδρύματος, κληρονομικές συμβάσεις, περιορισμοί εξουσίας διάθεσης της περιουσίας με διαθήκη κ.ά.). 5. Η νόμιμη μοίρα (de lege ferenda αξιολόγηση, δυνατότητα παραίτησης, εξαιρέσεις από την ισχύ της, κατάληψη περιουσίας σε Trust). 6. Μορφές συμβίωσης και κληρονομική διαδοχή. 7. Το Δημόσιο ως κληρονόμος - Η φορολογική αντιμετώπιση της κληρονομικής διαδοχής. 8. Μέθοδοι αποτίμησης της κληρονομιάς (αποτίμηση επιχειρήσεων, δικαιωμάτων, ακινήτων). 9. Ευρωπαϊκό Κληρονομικό Δίκαιο (Κανονισμός ΕΕ 650/2012). 10. Το λειτούργημα του εκτελεστή διαθήκης (διορισμός, αποδοχή, εξουσίες, περιορισμοί κ.ά.). 11. Αποκλήρωση και κληρονομική αναξιοότητα.

- Βιοηθική και Αστικό Δίκαιο

Τα ειδικότερα θέματα που αποτελούν αντικείμενο διδασκαλίας: 1. Εισαγωγή στο Αντικείμενο του μαθήματος - Η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και της Αξιοπρέπειας του Ατόμου σε σχέση με τις Εφαρμογές της Βιολογίας και της Ιατρικής: Σύμβαση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τη Βιοϊατρική (Σύμβαση του ΟΒΙΕΔΟ) 2. Πρόσωπο: Έναρξη και

Λήξη της Ζωής - Ταυτότητα του Προσώπου (συμπεριλαμβανομένης της Ταυτότητας Φύλου) - Νομική Κατάσταση του Εμβρύου - Κλωνοποίηση - Διακοπή της Κύησης 3. Συναίνεσεις: Η Συναίνεση του Ασθενούς - Η Συναίνεση του Ανήλικου Ασθενούς - Συναίνεση και Ιατρικώς Υποβοηθούμενη Αναπαραγωγή - Η Συναίνεση στις Μεταμοσχεύσεις - Συναίνεση και Ευθανασία 4. Συγγένεια και Ιδιωτική Αυτονομία. 5. Ιατρικώς Υποβοηθούμενη Αναπαραγωγή: Ανωνυμία του δότη γεννητικού υλικού - Πλεονάζον γεννητικό υλικό - Προγεννητικός και Προεμφυτευτικός έλεγχος - Wrongful Birth και Wrongful Life - «Παρένθετη Μητρότητα»/Ηθικοί Προβληματισμοί/ Εμπειρικές Έρευνες. 6. Μεταμοσχεύσεις 7. Ευθανασία 8. Κλινικές Δοκιμές.

- Αθλητικό Δίκαιο

Ενδεικτικές θεματικές μαθημάτων: 1. Γενική προβληματική: Υπερνομοθετικά θεμέλια, Διεθνείς πηγές, Φύση των αθλητικών κανόνων: Δίκαιο ή μη; 2. Αθλητικά νομικά πρόσωπα: ΑΑΕ, αθλητικά σωματεία, ΤΑΑ, ενώσεις, σύνδεσμοι και ομοσπονδίες 3. Αθλητικές συμβάσεις: Παίγνιο, Αθλητική εργασία, Παροχή αθλητικών υπηρεσιών, Στοιχείμα, Sponsoring 4. Αθλητική αστική ευθύνη 5. Αθλητική ποινική ευθύνη: Βία, Δωροδοκία, Doping 6. Αθλητική διανοητική ιδιοκτησία: Δικαιώματα μετάδοσης αγώνων, διακριτικά γνωρίσματα, προσωπικά δεδομένα 7. Επίλυση αθλητικών διαφορών.

- Ενέργεια και Αστικό Δίκαιο

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η εισαγωγική εξοικείωση με τα βασικά χαρακτηριστικά της αγοράς της ενέργειας (ηλεκτρισμός) και η μελέτη και ανάλυση των αναπτυσσόμενων συμβατικών σχέσεων. Επίκεντρο του ενδιαφέροντος αποτελούν τα ζητήματα αστικού δικαίου που δημιουργούνται στη συναλλακτική αλυσίδα παραγωγοί - διαμεσολαβητές (ιδίως ΑΔΜΗΕ, ΔΕΔΔΗΕ, Χρηματιστήριο Ενέργειας) - προμηθευτές - καταναλωτές στο δίκαιο της ενέργειας. Αντιμετωπίζονται ζητήματα περί τη λειτουργία και τους περιορισμούς της συμβατικής ελευθερίας, τη λειτουργία των αναγκαστικών συμβάσεων, τη διαμόρφωση των συμβατικών σχέσεων, την εκπλήρωση και αθέτηση των σχετικών ενοχών, την προστασία του καταναλωτή αφενός κατά το γενικό δίκαιο (ΑΚ, ν. 2251/1994) και αφετέρου κατά την ειδική νομοθεσία (λ.χ. Κώδικας Προμήθειας). Περαιτέρω, ιδιαίτερη έμφαση δίδεται επίσης στις δυνατότητες θεμελίωσης αστικής ευθύνης λόγω παραβάσεων των κανόνων ρύθμισης της αγοράς ενέργειας. - Σύγχρονα ζητήματα του δικαίου της πωλήσεως Σκοπός του μαθήματος είναι να εμβαθύνει σε σύγχρονες πτυχές του δικαίου της πωλήσεως εντός και εκτός ΑΚ, όπως το δίκαιο αυτό διαμορφώθηκε μετά την πρόσφατη νομοθετική παρέμβαση με τον ν. 4967/2022, με τον οποίο μεταφέρθηκαν στην ελληνική έννομη τάξη οι Οδηγίες 2019/770/ΕΕ για τις συμβάσεις προμήθειας ψηφιακού περιεχομένου και ψηφιακών υπηρεσιών (ΟΨΠ) και 2019/771/ΕΕ για τις καταναλωτικές πωλήσεις αγαθών (ΟΠΑ). Στο πλαίσιο αυτό ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην πρόσφατη εκτεταμένη τροποποίηση που επήλθε στον ΑΚ (για την ενσωμάτωση της ΟΠΑ) και η οποία ανατροφοδότησε τη συζήτηση και για διάφορα κλασικά δογματικά ζητήματα, όπως λ.χ. το ενδεχόμενο ενοποίησης των ξεχωριστών ρυθμίσεων για πραγματικά και νομικά ελαττώματα.

-Ειδικά θέματα από το δίκαιο της αποζημίωσης

Το μάθημα εστιάζει το ενδιαφέρον του κυρίως στη ζημία και στην αιτιώδη συνάφεια, ως προϋποθέσεις της αστικής ευθύνης προς αποζημίωση (προσυμβατικής, συμβατικής, αδικοπρακτικής). Διαχρονικά και επίκαιρα θέματα από το δίκαιο της αποζημίωσης

εξετάζονται εφαρμοσμένα, μέσα από χαρακτηριστικά νομολογιακά παραδείγματα, τα οποία τοποθετούνται και αναλύονται στο κατάλληλο θεωρητικό πλαίσιο. Ενδεικτική θεματολογία: αβέβαιη αιτιότητα, διαφυγόν κέρδος, αποζημίωση και προσυμβατική ευθύνη, υπαναχώρηση και αποζημίωση, ζημία από περισσότερους-συρροή αιτιών-ζητήματα αναγωγής, συντρέχον πταίσμα, συνυπολογισμός ζημίας και κέρδους, αφηρημένος υπολογισμός-ποινική ρήτρα, ειδικά θέματα μη περιουσιακής ζημίας (ηθικής βλάβης, ψυχικής οδύνης), έμμεση και μέλλουσα ζημία, ζητήματα παραγραφής, ζημία τρίτου κ.ά.

- Ερμηνεία των Νόμων και Δικαιοπραξιών

Στις μεθόδους ερμηνείας των νόμων (με έμφαση στους κανόνες του αστικού δικαίου, χωρίς να αποκλείεται ο παραλληλισμός και η αντιπαραβολή με την ερμηνεία κανόνων δικαίου προερχομένων από άλλους κλάδους) καθώς και των δικαιοπραξιών, είναι αφιερωμένο το παρόν μάθημα. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές εμπεδώνουν βασικές γνώσεις της ερμηνευτικής και μεθοδολογίας του δικαίου που τους είναι ιδιαίτερα χρήσιμες τόσο για την άσκηση κάθε νομικού επαγγέλματος όσο και για την επιστημονική ενασχόληση με το δίκαιο. Η επιδίωξη της πειθούς των νομικών κρίσεων μέσω της αιτιολόγησής τους είναι άλλωστε *sine qua non* σε μία δημοκρατική πολιτεία, διεπόμενη από τις θεμελιώδεις αξιολογήσεις του Συντάγματος. Στο πλαίσιο του μαθήματος, το οποίο στηρίζεται σε εισηγήσεις των φοιτητών, υπό την επίβλεψη των διδασκόντων, και στον διάλογο μεταξύ των συμμετεχόντων, αναλύονται, με αναφορά σε θεωρία και νομολογία, η γραμματική ερμηνεία, η ιστορική ερμηνεία, η συστηματική ερμηνεία, η τελολογική ερμηνεία και η σύμφωνη με το Σύνταγμα και το ενωσιακό δίκαιο ερμηνεία, η ιδιαίτερη λειτουργία των γενικών ρητρών και αόριστων νομικών εννοιών, περαιτέρω «τόποι» - ερμηνευτικά επιχειρήματα αντλούμενα από την σύγκριση μεταξύ των εννόμων τάξεων, την κοινή λογική κ.λπ., η διαπίστωση της ύπαρξης κενών και οι τρόποι πλήρωσής τους. Ιδιαίτερες εισηγήσεις αφιερώνονται στους ερμηνευτικούς κανόνες των δικαιοπραξιών (γενικούς και ειδικούς) καθώς και στην ιδιαιτέρως σημαντική στην πράξη θεμελίωση λόγων αναιρέσεως σε περίπτωση παράβασης των ερμηνευτικών κανόνων.

- Συμβάσεις της Σύγχρονης Οικονομίας

Μικτές συμβάσεις οι οποίες δεν ρυθμίζονται από το ειδικό ενοχικό δίκαιο του Αστικού Κώδικα (άρα δεν διδάσκονται στα προπτυχιακά μαθήματα), αποτελούν το αντικείμενο μελέτης αυτού του μαθήματος, το οποίο βασίζεται σε εισηγήσεις από την πλευρά των φοιτητών και στην συζήτηση με τους διδάσκοντες και τους συμμετέχοντες. Αναλύονται, ενδεικτικά, η χρηματοδοτική μίσθωση (leasing), η χρονομετρική μίσθωση (time-sharing), η σύμβαση παροχής τεχνογνωσίας (know-how), οι συμβάσεις διαχείρισης απαιτήσεων, οι συμβάσεις της οικονομίας διαμοιρασμού, οι συμβάσεις εμπορικής συνεργασίας, οι συμβάσεις παροχής επενδυτικών υπηρεσιών κ.λπ. Στο μάθημα καλούνται και εξειδικευμένοι νομικοί της πράξης.

- Δεδομένα Προσωπικού Χαρακτήρα - Ηλεκτρονικό Αστικό Δίκαιο

Ενδεικτικές θεματικές του μαθήματος: Αντικειμενική οριοθέτηση του πεδίου εφαρμογής του ΓενΚαν. Έννοια και κατηγορίες δεδομένων (αλλά και ευαίσθητα) - Σκοπός (Facebook?) - Αρχείο. Υποκειμενική οριοθέτηση - Δικαιούχοι και υπόχρεοι προστασίας. Υποκείμενο, Υπεύθυνος επεξεργασίας, DPO, Εκτελών την επεξεργασία και Τρίτοι. Το επιτρεπτό της επεξεργασίας - Ο κανόνας: Η απαγόρευση - Νόμιμες βάσεις επεξεργασίας. Η συγκατάθεση του υποκειμένου. Αρχές επεξεργασίας: νομιμότητα, αναλογικότητα, ακρίβεια, μυστικότητα, διαφάνεια. Κυρώσεις της

παράνομης επεξεργασίας. Προσωπικά δεδομένα και Τύπος. Προσωπικά δεδομένα και Δικαιοσύνη. Προσωπικά δεδομένα και Υγεία. Προσωπικά δεδομένα στα e-δίκτυα - Το Spam (“μη ζητηθείσα επικοινωνία”). Οικονομικά δεδομένα: Τειρεσίας, Τηλεγνούς - Δεδομένα επιχειρήσεων. Η ηλεκτρονική δικαιοπραξία. Τεχνητή νοημοσύνη (AI). Ενοχικές σχέσεις στο δίκτυο. Δίκαιο ανταγωνισμού στα ηλεκτρονικά δίκτυα. Ονόματα χώρου (Domain Names) στο Διαδίκτυο. Ηλεκτρονικά μέσα πληρωμών. Άυλα αξιόγραφα. Ηλεκτρονικά έγγραφα.

Άρθρο 7

Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση

Η εκπαιδευτική διαδικασία δύναται να διεξάγεται με τη χρήση μεθόδων σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, αποκλειστικά στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- σε ανωτέρα βία ή έκτακτες συνθήκες, όπου δεν καθίσταται δυνατή η διά ζώσης διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας ή η χρήση των υποδομών του ΕΚΠΑ για τη διεξαγωγή των εκπαιδευτικών, ερευνητικών και λοιπών δραστηριοτήτων του,
- οργάνωσης μαθημάτων εμβάθυνσης και φροντιστηριακών ασκήσεων, πέραν των υποχρεωτικών ωρών διδακτικού έργου ανά μάθημα.

Υπεύθυνη για την υποστήριξη της εξ αποστάσεως εκπαιδευτικής διαδικασίας, όπως και για τα ζητήματα σχετικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων είναι η Μονάδα Ψηφιακής Διακυβέρνησης του ΕΚΠΑ.

Το ΕΚΠΑ τηρεί ηλεκτρονική πλατφόρμα προσβάσιμη και σε άτομα με αναπηρία, μέσω της οποίας παρέχονται υπηρεσίες ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Στην ηλεκτρονική πλατφόρμα δύναται να αναρτάται εκπαιδευτικό υλικό ανά μάθημα, το οποίο δύναται να περιλαμβάνει σημειώσεις, παρουσιάσεις, ασκήσεις, ενδεικτικές λύσεις αυτών, καθώς και βιντεοσκοπημένες διαλέξεις, εφόσον τηρείται η κείμενη νομοθεσία περί προστασίας προσωπικών δεδομένων. Το πάσης φύσεως εκπαιδευτικό υλικό παρέχεται αποκλειστικά για εκπαιδευτική χρήση των φοιτητών και προστατεύεται από τον ν. 2121/1993 (Α' 25), εφόσον πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις.

Άρθρο 8

Εξετάσεις και Αξιολόγηση Μεταπτυχιακών Φοιτητών/τριών

8.1 Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται σε δύο εξάμηνα σπουδών, το χειμερινό και το εαρινό, έκαστο εκ των οποίων περιλαμβάνει τουλάχιστον δεκατρείς (13) εβδομάδες διδασκαλίας και τρεις (3) εβδομάδες εξετάσεων. Τα μαθήματα του χειμερινού και εαρινού εξαμήνου εξετάζονται επαναληπτικώς κατά την περίοδο του Σεπτεμβρίου. Στην ίδια αυτή περίοδο προσέρχεται ο φοιτητής που επιθυμεί να επαναλάβει την εξέταση για βελτίωση βαθμού.

8.2 Σε περίπτωση κωλύματος διεξαγωγής μαθήματος προβλέπεται η αναπλήρωσή του. Η ημερομηνία και η ώρα αναπλήρωσης αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ.

8.3 Η παρακολούθηση των μαθημάτων/εργαστηρίων κ.λπ. είναι υποχρεωτική. Ο αριθμός των απουσιών ανά μάθημα δεν μπορεί να υπερβαίνει τις τρεις (3), εκ των οποίων οι δύο (2) αδικαιολόγητες. Η υπέρβαση του ως άνω αριθμού απουσιών σε ένα ή περισσότερα μαθήματα συνεπάγεται διαγραφή από το Π.Μ.Σ., με απόφαση της Συνέλευσης, μετά από εισήγηση της Σ.Ε.

8.4 Η αξιολόγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών και η επίδοσή τους στα μαθήματα που υποχρεούνται να παρακολουθήσουν στο πλαίσιο του Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται στο τέλος κάθε εξαμήνου με γραπτές ή προφορικές εξετάσεις ή με εκπόνηση εργασιών καθ' όλη τη διάρκεια του εξαμήνου ή και να στηριχθεί σε ενδιάμεσες εξετάσεις προόδου, γραπτές εργασίες, ασκήσεις ή συνδυασμό όλων των παραπάνω. Ο τρόπος αξιολόγησης ορίζεται από τον/ην διδάσκοντα/ουσα του κάθε μαθήματος. Κατά τη διεξαγωγή γραπτών ή προφορικών εξετάσεων, ως μεθόδων αξιολόγησης, εξασφαλίζεται υποχρεωτικά το αδιάβλητο της διαδικασίας. Η βαθμολόγηση γίνεται στην κλίμακα 1-10. Τα αποτελέσματα των εξετάσεων ανακοινώνονται από τον διδάσκοντα και αποστέλλονται στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. και του Τμήματος μέσα σε τέσσερις (4) εβδομάδες το αργότερο από την εξέταση του μαθήματος. Σε περίπτωση που κατ' επανάληψη σημειώνεται υπέρβαση του ανωτέρω ορίου από διδάσκοντα/ουσα, ο/η Διευθυντής/ντρια του Π.Μ.Σ. ενημερώνει σχετικά τη Συνέλευση της Σχολής.

8.5 Το ποσοστό συμμετοχής των εργασιών και σεμιναρίων στον τελικό βαθμό κάθε μαθήματος καθορίζεται για κάθε μάθημα ξεχωριστά, έπειτα από εισήγηση του/ ης διδάσκοντα/ουσας κάθε μαθήματος.

8.6 Για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών ή συνθηκών που ανάγονται σε λόγους ανωτέρας βίας δύναται να εφαρμόζονται εναλλακτικές μέθοδοι αξιολόγησης, όπως η διεξαγωγή γραπτών ή προφορικών εξετάσεων με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων, υπό την προϋπόθεση ότι εξασφαλίζεται το αδιάβλητο της διαδικασίας της αξιολόγησης.

8.7 Δύναται να εφαρμόζονται εναλλακτικές μέθοδοι για την αξιολόγηση φοιτητών/τριών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες μετά από απόφαση της Σ.Ε και εισήγηση της επιτροπής ΑμεΑ του Τμήματος και λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές οδηγίες της Μονάδας Προσβασιμότητας Φοιτητών με αναπηρία.

8.8 Στις περιπτώσεις ασθένειας ή ανάρρωσης από βαριά ασθένεια συνιστάται ο/η διδάσκων/ουσα να διευκολύνει, με όποιον τρόπο θεωρεί ο/η ίδιος/α πρόσφορο, τον/την φοιτητή/τρια (π.χ. προφορική εξ αποστάσεως εξέταση). Κατά τις προφορικές εξετάσεις ο/η διδάσκων/ουσα εξασφαλίζει ότι δεν θα παρευρίσκεται μόνος του/ της με τον/την εξεταζόμενο/η φοιτητή/τρια.

8.9 Μαθήματα στα οποία κάποιος δεν έλαβε προβιβάσιμο βαθμό, οφείλει να τα επαναλάβει. Ωστόσο το εργαστήριο ή η άσκηση που βαθμολογείται αυτοτελώς, κατοχυρώνεται και δεν επαναλαμβάνεται, εφόσον η παρακολούθηση αυτών κρίθηκε επιτυχής.

8.10 Διόρθωση βαθμού επιτρέπεται, εφόσον έχει εμφίλοχωρήσει προφανής παραδρομή ή αθροιστικό σφάλμα, ύστερα από έγγραφο του/της αρμόδιου διδάσκοντα/ουσας και απόφαση της Συνέλευσης της Σχολής.

8.11 Οι εξεταστικές περιόδους είναι δύο για κάθε μάθημα. Η πρώτη ακολουθεί τη λήξη των μαθημάτων κάθε εξαμήνου και διαρκεί έως τρεις εβδομάδες και η δεύτερη λαμβάνει χώρα εντός του μηνός Σεπτεμβρίου και διαρκεί επίσης έως τρεις εβδομάδες. Στη δεύτερη περίοδο προσέρχεται ο φοιτητής που απέτυχε ή δεν προσήλθε σε ένα ή περισσότερα μαθήματα του πρώτου ή δεύτερου εξαμήνου. Αν ο φοιτητής/τρια αποτύχει δύο φορές στο ίδιο μάθημα (και σε έως δύο μαθήματα), θα εξετάζεται, μετά από αίτησή του, από τριμελή επιτροπή μελών ΔΕΠ της Σχολής, οι οποίοι έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με το μάθημα και ορίζονται από τη Συντονιστική Επιτροπή. Αν αποτύχει και πάλι διαγράφεται από το Μητρώο με απόφαση της Συνέλευσης έπειτα από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής.

8.12 Τα γραπτά φυλάσσονται υποχρεωτικά και με επιμέλεια του υπεύθυνου του μαθήματος για δύο (2) χρόνια. Μετά την πάροδο του χρόνου αυτού τα γραπτά παύουν να έχουν ισχύ και με ευθύνη της Συνέλευσης συντάσσεται σχετικό πρακτικό και καταστρέφονται - εκτός αν εκκρεμεί σχετική ποινική, πειθαρχική ή οποιαδήποτε άλλη διοικητική διαδικασία.

8.13 Για τον υπολογισμό του βαθμού του τίτλου σπουδών λαμβάνεται υπόψη η βαρύτητα που έχει κάθε μάθημα στο πρόγραμμα σπουδών και η οποία εκφράζεται με τον αριθμό των πιστωτικών μονάδων (ECTS). Ο αριθμός των πιστωτικών μονάδων (ECTS) του μαθήματος αποτελεί ταυτόχρονα και τον συντελεστή βαρύτητας αυτού του μαθήματος. Για τον υπολογισμό του βαθμού του τίτλου σπουδών πολλαπλασιάζεται ο βαθμός κάθε μαθήματος με τον αντίστοιχο αριθμό των πιστωτικών μονάδων (του μαθήματος) και το συνολικό άθροισμα των επιμέρους γινομένων διαιρείται με το σύνολο των πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για την απόκτηση του τίτλου. Ο υπολογισμός αυτός εκφράζεται με τον ακόλουθο μαθηματικό τύπο:

$$\text{Βαθμός πτυχίου/διπλώματος} = (\sum_{\kappa=1}^N \text{BM}_{\kappa} \cdot \text{ΠΜ}_{\kappa}) / \Sigma \text{ΠΜ}$$

όπου:

N = αριθμός μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη του αντίστοιχου τίτλου σπουδών
 BM_κ = βαθμός του μαθήματος κ

ΠΜ_κ = πιστωτικές μονάδες του μαθήματος κ

ΣΠΜ = σύνολο πιστωτικών μονάδων για τη λήψη του αντίστοιχου τίτλου σπουδών

Για την απόκτηση Δ.Μ.Σ. κάθε μεταπτυχιακός/η φοιτητής/τρια οφείλει να παρακολουθήσει και να εξεταστεί επιτυχώς στο σύνολο των υποχρεωτικών και τον απαιτούμενο αριθμό των επιλεγόμενων από τα προσφερόμενα μαθήματα του Π.Μ.Σ. και να εκπονήσει μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία ή εναλλακτικώς να ολοκληρώσει την πρακτική άσκηση του σε φορέα κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 6, συγκεντρώνοντας έτσι εβδομήντα πέντε (75) ECTS.

Άρθρο 9

Εκπόνηση Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας

9.1 Η ανάθεση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας (ΜΔΕ) γίνεται κατά τη διάρκεια του εαρινού εξαμήνου σπουδών. Η διπλωματική εργασία κατατίθεται το αργότερο έως την 30η Σεπτεμβρίου του έτους στο οποίο διδάσκεται το δεύτερο εξάμηνο σπουδών.

9.2. Η ΜΔΕ σε κάθε ειδίκευση πρέπει να είναι ατομική, πρωτότυπη, να σχετίζεται προς την περιγραφή της ειδίκευσης του φοιτητή, όπως αυτή αναγράφεται στο άρθρο 1 του παρόντος κανονισμού, να έχει ερευνητικό χαρακτήρα και να συντάσσεται σύμφωνα με τις οδηγίες συγγραφής που είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ.

9.3 Ύστερα από αίτηση του/της υποψηφίου/ας στην οποία αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της διπλωματικής εργασίας, ο/η επιβλέπων/ουσα και επισυνάπτεται περίληψη της προτεινόμενης εργασίας, η Συνέλευση ορίζει τον/την επιβλέποντα/ουσα αυτής και συγκροτεί την τριμελή εξεταστική επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα από τα μέλη της οποίας είναι και ο/η επιβλέπων/ουσα. Η γλώσσα συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας είναι η ελληνική ή

(κατόπιν αιτιολογημένης απόφασης της ΣΕ) η αγγλική ή άλλη διεθνής ξένη γλώσσα, η οποία και ορίζεται μαζί με τον ορισμό του θέματος.

9.4 Ο τίτλος της εργασίας μπορεί να οριστικοποιηθεί κατόπιν αίτησης του/ης φοιτητή/τριας και σύμφωνης γνώμης του/ης επιβλέποντος/ουσας προς τη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. Στην αίτηση πρέπει να υπάρχει και συνοπτική δικαιολόγηση της αλλαγής.

9.5 Για να εγκριθεί η εργασία ο/η φοιτητής/τρια οφείλει να την υποστηρίξει ενώπιον της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής.

9.6 Ο/Η Επιβλέπων/ουσα και τα μέλη της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας ορίζονται από τις κατωτέρω κατηγορίες που έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.

α) μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ ή άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) ή Ανώτατου Στρατιωτικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Σ.Ε.Ι.), με πρόσθετη απασχόληση πέραν των νόμιμων υποχρεώσεών τους, αν το Π.Μ.Σ. έχει τέλη φοίτησης,

β) ομότιμοι Καθηγητές ή αφυπηρητήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ ή άλλου Α.Ε.Ι.,

γ) συνεργαζόμενοι καθηγητές,

δ) εντεταλμένοι διδάσκοντες,

ε) επισκέπτες καθηγητές ή επισκέπτες ερευνητές,

στ) ερευνητές και ειδικοί λειτουργικοί επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258) ή λοιπών ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής.

Με απόφαση της Συνέλευσης δύναται να ανατίθεται η επίβλεψη διπλωματικών εργασιών και σε μέλη Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π., Ε.Τ.Ε.Π. και Ε.ΔΙ.Π. της Σχολής, που δεν έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.

9.7 Οι μεταπτυχιακές διπλωματικές εργασίες εφόσον εγκριθούν από την εξεταστική επιτροπή, αναρτώνται υποχρεωτικά στο Ψηφιακό Αποθετήριο «ΠΕΡΓΑΜΟΣ», σύμφωνα με τις αποφάσεις της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ.

9.8 Εφόσον η Μ.Δ.Ε. περιέχει πρωτότυπα αποτελέσματα μη δημοσιευμένα, κατόπιν αιτήσεως του/της επιβλέποντος/ουσας, η οποία συνυπογράφεται από τον/την μεταπτυχιακό φοιτητή/τρια, είναι δυνατόν να δημοσιευθούν στην ιστοσελίδα μόνο οι περιλήψεις, και το πλήρες κείμενο να δημοσιευθεί αργότερα.

Άρθρο 10

Υποχρεώσεις και Δικαιώματα Μεταπτυχιακών Φοιτητών/τριών

10.1 Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες έχουν όλα τα δικαιώματα και τις παροχές που προβλέπονται και για τους φοιτητές του πρώτου κύκλου σπουδών, έως και τη λήξη τυχόν χορηγηθείσας παράτασης φοίτησης, πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων.

10.2 Το Ίδρυμα εξασφαλίζει στους/ις φοιτητές/τριες με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες προσβασιμότητα στα προτεινόμενα συγγράμματα και τη διδασκαλία (<https://access.uoa.gr/>).

10.3 Το Γραφείο Διασύνδεσης του ΕΚΠΑ παρέχει συμβουλευτική υποστήριξη φοιτητών σε θέματα σπουδών και επαγγελματικής αποκατάστασης (<https://www.career.uoa.gr/ypiresies/>).

10.4 Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες καλούνται να συμμετέχουν και να παρακολουθούν σεμινάρια ερευνητικών ομάδων, συζητήσεις βιβλιογραφικής ενημέρωσης, επισκέψεις εργαστηρίων, συνέδρια/ημερίδες με γνωστικό αντικείμενο συναφές με αυτό του Π.Μ.Σ., διαλέξεις ή άλλες επιστημονικές εκδηλώσεις του Π.Μ.Σ. κ.ά.

10.5 Η Συνέλευση της Νομικής Σχολής, μετά την εισήγηση της Σ.Ε., δύναται να αποφασίσει τη διαγραφή μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών εάν:

- υπερβούν το ανώτατο όριο απουσιών,
- έχουν αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων ή διπλωματικής εργασίας και δεν έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στον παρόντα Κανονισμό,
- υπερβούν τη μέγιστη χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ., όπως ορίζεται στον παρόντα Κανονισμό,
- έχουν παραβιάσει τις κείμενες διατάξεις όσον αφορά την αντιμετώπιση πειθαρχικών παραπτώματων από τα αρμόδια πειθαρχικά Όργανα,
- δεν καταβάλλουν το προβλεπόμενο τέλος φοίτησης,
- υποβάλουν αίτηση διαγραφής οι ίδιοι.

10.6 Σε περίπτωση που μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια διαγραφεί από το Π.Μ.Σ., μπορεί να αιτηθεί χορήγηση βεβαίωσης για τα μαθήματα στα οποία έχει εξεταστεί επιτυχώς.

10.7 Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες του Ε.Κ.Π.Α. δύνανται να εγγραφούν σε Π.Μ.Σ. του ίδιου ή άλλων Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή της αλλοδαπής στο πλαίσιο εκπαιδευτικών ή ερευνητικών προγραμμάτων συνεργασίας σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

10.8 Είναι δυνατή η παράλληλη φοίτηση σε προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών και σε μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών ή σε δύο (2) Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών του ίδιου ή άλλου Τμήματος, του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι.

10.9 Στο τέλος κάθε εξαμήνου πραγματοποιείται αξιολόγηση κάθε μαθήματος και κάθε διδάσκοντος/ ουσας από τους/ις μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες (βλ. άρθρο 17).

10.10 Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες μπορούν να αιτηθούν την έκδοση παραρτήματος διπλώματος στην ελληνική και την αγγλική γλώσσα.

10.11 Για τη συμμετοχή τους στο Π.Μ.Σ. «Αστικό Δίκαιο» οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες καταβάλλουν τέλη φοίτησης που ανέρχονται στο ποσό των 600,00 ευρώ ανά εξάμηνο. Η καταβολή του τέλους γίνεται στην αρχή κάθε εξαμήνου. Σε περίπτωση παραίτησης ή διαγραφής του φοιτητή/τριας, το τέλος συμμετοχής δεν επιστρέφεται.

Άρθρο 11

Απαλλαγή Διδάκτρων

11.1 Απαλλάσσονται από τα τέλη φοίτησης, οι φοιτητές/τριες Π.Μ.Σ., που πληρούν τα οικονομικά ή κοινωνικά κριτήρια και τις προϋποθέσεις αριστείας κατά τον πρώτο κύκλο σπουδών, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Η απαλλαγή αυτή παρέχεται για τη συμμετοχή σε ένα μόνο Π.Μ.Σ. Σε κάθε περίπτωση, οι απαλλασσόμενοι/ες φοιτητές/τριες δεν ξεπερνούν το ποσοστό του τριάντα τοις εκατό (30%) του συνολικού αριθμού των φοιτητών/τριών που εισάγονται στο Π.Μ.Σ. ανά ακαδημαϊκό έτος.

11.2 Η αίτηση για απαλλαγή από τα τέλη φοίτησης υποβάλλεται μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιλογής των φοιτητών/τριών των Π.Μ.Σ. Η οικονομική κατάσταση υποψηφίου/ας σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί λόγο μη επιλογής σε Π.Μ.Σ.

11.3 Δεν δικαιούνται απαλλαγή όσοι λαμβάνουν υποτροφία από άλλη πηγή, ούτε οι πολίτες χωρών εκτός Ε.Ε.

11.4 Η εξέταση των κριτηρίων περί απαλλαγής από τα τέλη φοίτησης πραγματοποιείται από τη Συνέλευση της Σχολής και εκδίδεται αιτιολογημένη απόφαση περί αποδοχής ή απόρριψης της αίτησης.

11.5 Εφόσον η ισχύουσα νομοθεσία θέτει ηλικιακό κριτήριο, συνιστάται, για λόγους χρηστής διοίκησης και ίσης μεταχείρισης, ως ημερομηνία γέννησης των φοιτητών/τριών να θεωρείται η 31η Δεκεμβρίου του έτους γέννησης.

11.6 Τα μέλη των κατηγοριών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π., Ε.Τ.Ε.Π., που γίνονται δεκτοί ως υπεράριθμοι σύμφωνα με τη διάταξη 3.3.2 του παρόντος κανονισμού, απαλλάσσονται από την καταβολή διδάκτρων.

11.7 Σε περίπτωση που φοιτούν ταυτόχρονα σε Π.Μ.Σ. του Ιδρύματος μέλη της ίδιας οικογένειας μέχρι β' βαθμού συγγένειας εξ αίματος ή εξ αγχιστείας υπάρχει η δυνατότητα να παρέχεται μείωση στα καταβαλλόμενα τέλη φοίτησης κατά 50%.

Άρθρο 12

Βραβεία

Το Π.Μ.Σ. μπορεί να απονέμει βραβεία αριστείας στον/ην πρώτο φοιτητή/τρια κάθε ειδίκευσης με την ολοκλήρωση των μαθημάτων του Α' και Β' εξαμήνου, έπειτα από εισήγηση της Σ.Ε. και απόφαση της Συνέλευσης της Σχολής, σύμφωνα με όσα ορίζονται στον Κανονισμό του ΕΚΠΑ. Τα βραβεία δεν έχουν οικονομικό όφελος. Το βραβείο υπογράφεται από τον Διευθυντή/ντρια του Π.Μ.Σ. και τον/την Κοσμήτορα της Σχολής.

Άρθρο 13

Υποδομή και Χρηματοδότηση του Π.Μ.Σ.

13.1 Για την εύρυθμη λειτουργία του Π.Μ.Σ. διατίθενται αίθουσες διδασκαλίας και σεμιναρίων, αμφιθέατρα εξοπλισμένα με οπτικοακουστικά μέσα και εργαστήρια της Νομικής Σχολής.

13.2 Η διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη του Π.Μ.Σ. γίνεται από τη Γραμματεία της Νομικής Σχολής.

13.3 Η χρηματοδότηση του Π.Μ.Σ. μπορεί να προέρχεται από:

- α) τέλη φοίτησης,
- β) δωρεές, χορηγίες και πάσης φύσεως οικονομικές ενισχύσεις,

- γ) κληροδοτήματα,
- δ) πόρους από ερευνητικά έργα ή προγράμματα,
- ε) ιδίους πόρους του Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) και
- στ) τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων,
- ζ) κάθε άλλη νόμιμη πηγή.

13.4 Η καταβολή των τελών φοίτησης πραγματοποιείται από τον ίδιο τον/την φοιτητή/τρια ή από τρίτο φυσικό ή νομικό πρόσωπο για λογαριασμό του/της φοιτητή/τριας, εφόσον αυτό προβλέπεται στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ.

13.5 Η διαχείριση των πόρων των Π.Μ.Σ. του Α.Ε.Ι. πραγματοποιείται από τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) του Ε.Κ.Π.Α.

13.6 Οι πόροι των Π.Μ.Σ. κατανέμονται ως εξής:

α) ποσό που αντιστοιχεί στο τριάντα τοις εκατό (30%) των συνολικών εσόδων που προέρχονται από τέλη φοίτησης παρακρατείται από τον Ε.Λ.Κ.Ε. Στο ποσό αυτό συμπεριλαμβάνεται το ποσοστό παρακράτησης υπέρ του Ε.Λ.Κ.Ε. για την οικονομική διαχείριση των Π.Μ.Σ. Όταν τα έσοδα του Π.Μ.Σ. προέρχονται από δωρεές, χορηγίες και πάσης φύσεως οικονομικές ενισχύσεις, κληροδοτήματα ή πόρους από ερευνητικά έργα ή προγράμματα, πραγματοποιείται η παρακράτηση υπέρ Ε.Λ.Κ.Ε. που ισχύει για τα έσοδα από αντίστοιχες πηγές χρηματοδότησης,

β) το υπόλοιπο ποσό των συνολικών εσόδων του Π.Μ.Σ. διατίθεται για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών του Π.Μ.Σ.

Άρθρο 14

Ανάθεση Διδασκαλίας/Διδάσκοντες στο Π.Μ.Σ.

14.1 Το διδακτικό έργο των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) ανατίθεται, κατόπιν απόφασης της Συνέλευσης στις ακόλουθες κατηγορίες διδασκόντων:

α) μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ ή άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) ή Ανώτατου Στρατιωτικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Σ.Ε.Ι.), με πρόσθετη απασχόληση πέραν των νόμιμων υποχρεώσεών τους,

β) ομότιμους καθηγητές/τριες ή αφυπηρετήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ ή άλλου Α.Ε.Ι.,

γ) συνεργαζόμενους/ες καθηγητές/τριες,

δ) εντεταλμένους/ες διδάσκοντες/ουσες,

ε) επισκέπτες καθηγητές/τριες ή επισκέπτες ερευνητές/τριες,

στ) ερευνητές και ειδικούς λειτουργικούς επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258) ή λοιπών ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής,

ζ) επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους, οι οποίοι διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις και σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

14.2 Όλες οι κατηγορίες διδασκόντων/ουσών δύνανται να αμείβονται αποκλειστικά από τους πόρους του Π.Μ.Σ. Δεν επιτρέπεται η καταβολή αμοιβής ή άλλης παροχής από τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων. Με απόφαση της Συνέλευσης της Σχολής καθορίζεται το ύψος της αμοιβής κάθε διδάσκοντος/ουσας. Ειδικώς οι διδάσκοντες/ουσες που έχουν την ιδιότητα μέλους Δ.Ε.Π. δύνανται να αμείβονται επιπρόσθετα για έργο που προσφέρουν προς το Π.Μ.Σ., εφόσον εκπληρώνουν τις ελάχιστες εκ του νόμου υποχρεώσεις τους, όπως ορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου 155 του ν. 4957/2022. Το τελευταίο εδάφιο εφαρμόζεται αναλογικά και για τα μέλη Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.ΕΠ., εφόσον εκπληρώνουν τις ελάχιστες εκ του νόμου υποχρεώσεις τους.

14.3 Με απόφαση της Συνέλευσης της Σχολής δύναται να ανατίθεται επικουρικό διδακτικό έργο στους υποψήφιους διδάκτορες της Σχολής, υπό την επίβλεψη διδάσκοντος/ουσας του Π.Μ.Σ.

14.4 Η ανάθεση του διδακτικού έργου του Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται με απόφαση της Συνέλευσης της Σχολής, κατόπιν εισήγησης της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ. Οι αποφάσεις της Συνέλευσης της Σχολής για την κατανομή του διδακτικού έργου περιλαμβάνουν υποχρεωτικά τα ακόλουθα στοιχεία:

- α) το ονοματεπώνυμο του/ης διδάσκοντα/ουσας,
- β) την ιδιότητά του/ης (π.χ. μέλος Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π., Ε.Τ.ΕΠ. κ.ά.),
- γ) το είδος του διδακτικού έργου που ανατίθεται ανά διδάσκοντα/ουσα (μάθημα, σεμινάριο ή εργαστήριο),
- δ) τον αριθμό των ωρών διδασκαλίας ανά μάθημα, σεμινάριο ή εργαστήριο.

14.5 Η κατανομή του διδακτικού έργου πραγματοποιείται πριν από την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους τόσο για το χειμερινό όσο και για το εαρινό εξάμηνο. Σε περίπτωση που η κατανομή του διδακτικού έργου δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί ταυτόχρονα και για τα δύο ακαδημαϊκά εξάμηνα, η απόφαση θα λαμβάνεται πριν από την έναρξη του κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου. Με αιτιολογημένη απόφαση της Συνέλευσης της Σχολής η ανάθεση διδακτικού έργου δύναται να τροποποιείται κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους.

14.6 Οι διδάσκοντες/ουσες, κατά το χρονικό διάστημα που τελούν σε καθεστώς εκπαιδευτικής άδειας ή αναστολής καθηκόντων, δύνανται να παρέχουν διδακτικό έργο προς το Π.Μ.Σ., εάν κρίνουν ότι το πρόγραμμά τους το επιτρέπει, υπό την προϋπόθεση βεβαίως ότι βάσει των συντρεχουσών συνθηκών τούτο είναι ουσιαστικά και πρακτικά εφικτό, ζήτημα το οποίο πρέπει κατά περίπτωση να κριθεί αρμοδίως.

Άρθρο 15

Απονομή Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

15.1 Ο/Η φοιτητής/τρια ολοκληρώνει τις σπουδές για την απόκτηση Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) με τη συμπλήρωση του ελάχιστου αριθμού μαθημάτων και πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για τη λήψη του Δ.Μ.Σ., καθώς και την επιτυχή ολοκλήρωση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας και την εξόφληση του συνόλου των τελών φοίτησης. Η Συνέλευση διαπιστώνει την ολοκλήρωση των σπουδών προκειμένου να χορηγηθεί το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.).

15.2 Με την ολοκλήρωση της ανωτέρω διαδικασίας χορηγείται στον/η μεταπτυχιακό/η φοιτητή/ρια βεβαίωση περάτωσης σπουδών, χάνεται η φοιτητική του/ης ιδιότητα και παύει η συμμετοχή του/ης στα συλλογικά όργανα διοίκησης του Πανεπιστημίου.

15.3 Το Δ.Μ.Σ. πιστοποιεί την επιτυχή αποπεράτωση των σπουδών και αναγράφει βαθμό, με ακρίβεια δύο δεκαδικών ψηφίων, κατά την ακόλουθη κλίμακα: Άριστα (8,5 έως 10), Λίαν Καλώς (6,5 έως 8,5 μη συμπεριλαμβανομένου) και Καλώς (5 έως 6,5 μη συμπεριλαμβανομένου).

15.4 Ο τύπος του Δ.Μ.Σ. ανά είδος Π.Μ.Σ. είναι κοινός για όλα τα Τμήματα και τις Σχολές του Ε.Κ.Π.Α. και περιλαμβάνεται στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του Ιδρύματος.

15.5 Στο πλαίσιο του Π.Μ.Σ. απονέμεται Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στο «Αστικό Δίκαιο» σε μία από τις εξής ειδικεύσεις:

- α) Γενικό Αστικό Δίκαιο
- β) Αστικό Δίκαιο και Νέες Τεχνολογίες
- γ) Αστικό Δίκαιο και Σύγχρονες Οικονομικές Συναλλαγές

Άρθρο 16

Ορκωμοσία

16.1 Η ορκωμοσία δεν αποτελεί συστατικό τύπο της επιτυχούς περάτωσης των σπουδών, είναι όμως αναγκαία προϋπόθεση για τη χορήγηση του εγγράφου τίτλου του διπλώματος. Η καθομολόγηση γίνεται στο πλαίσιο της Συνέλευσης της Νομικής Σχολής και σε χώρο της Σχολής, παρουσία του/ης Διευθυντή/ντριας του Π.Μ.Σ., του/ης Κοσμήτορα της Σχολής ή του/ης Αναπληρωτή/ τριας του/ης και, κατά τις δυνατότητες, ενδεχομένως εκπροσώπου του Πρυτάνεως.

16.2 Αίτημα για τελετή ορκωμοσίας μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών στη Μεγάλη Αίθουσα Τελετών του Κεντρικού κτηρίου εξετάζεται κατά περίπτωση από τον Πρύτανη, βάσει εκτίμησης των εκάστοτε δυνατοτήτων και του αριθμού των ορκιζόμενων που θα δηλώνεται από τη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. στη Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Έρευνας.

16.3 Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες, που έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το Π.Μ.Σ., σε εξαιρετικές περιπτώσεις (σπουδές, διαμονή ή εργασία στο εξωτερικό, λόγοι υγείας κ.λπ.), μπορούν να αιτηθούν στη Γραμματεία της Σχολής εξαίρεση από την υποχρέωση καθομολόγησης. Η εξαίρεση από την υποχρέωση καθομολόγησης εγκρίνεται από τον/την Κοσμήτορα της Σχολής και τον Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Φοιτητικής Μέριμνας.

Άρθρο 17

Αξιολόγηση Π.Μ.Σ.

17.1 Αξιολόγηση από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Το Π.Μ.Σ. αξιολογείται στο πλαίσιο της περιοδικής αξιολόγησης/πιστοποίησης του Τμήματος που διοργανώνεται από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘ.Α.Α.Ε.). Στο πλαίσιο αυτό αξιολογείται η συνολική αποτίμηση του έργου που επιτελέστηκε από κάθε Π.Μ.Σ., ο βαθμός εκπλήρωσης των στόχων που είχαν τεθεί κατά την ίδρυσή του, η βιωσιμότητά του, η απορρόφηση των αποφοίτων στην αγορά εργασίας, ο βαθμός συμβολής του στην έρευνα, η εσωτερική αξιολόγησή του από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες, η σκοπιμότητα παράτασης της λειτουργίας του, καθώς

και λοιπά στοιχεία σχετικά με την ποιότητα του έργου που παράγεται και τη συμβολή του στην εθνική στρατηγική για την ανώτατη εκπαίδευση.

Αν το Π.Μ.Σ. κατά το στάδιο της αξιολόγησής του κριθεί ότι δεν πληροί τις προϋποθέσεις συνέχισης της λειτουργίας του, λειτουργεί μέχρι την αποφοίτηση των ήδη εγγεγραμμένων φοιτητών/τριών σύμφωνα με την απόφαση ίδρυσης και τον κανονισμό μεταπτυχιακών και διδακτορικών προγραμμάτων σπουδών.

17.2 Εσωτερική αξιολόγηση

Η εσωτερική αξιολόγηση των Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται σε ετήσια βάση από τη Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟ.ΔΙ.Π.) του Ιδρύματος. Στη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης συμμετέχουν όλοι οι εμπλεκόμενοι στην υλοποίηση των ενεργειών και των δράσεων του Π.Μ.Σ. και πιο συγκεκριμένα, οι φοιτητές/τριες, τα μέλη του διδακτικού προσωπικού, το προσωπικό διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης και τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ.

Η διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης πραγματοποιείται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, το Εσωτερικό Σύστημα Διασφάλισης Ποιότητας του Ιδρύματος, τις οδηγίες και τα πρότυπα της ΕΘΑΑΕ.

Η εσωτερική αξιολόγηση των Π.Μ.Σ. περιλαμβάνει την αποτίμηση του διδακτικού έργου, καθώς και όλων των ακαδημαϊκών λειτουργιών και δράσεων του.

Αναλυτικότερα αξιολογούνται:

α) το περιεχόμενο του Προγράμματος Σπουδών σύμφωνα με την πιο πρόσφατη έρευνα στο συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ., έτσι ώστε να εξασφαλίζεται ο σύγχρονος χαρακτήρας του Π.Μ.Σ.,

β) ο φόρτος εργασίας των μαθημάτων, καθώς και η πορεία και η ολοκλήρωση των μεταπτυχιακών σπουδών από τους/ις φοιτητές/τριες,

γ) ο βαθμός ικανοποίησης των προσδοκιών των φοιτητών/τριών από το Πρόγραμμα Σπουδών, τις προσφερόμενες υπηρεσίες υποστήριξης των σπουδών τους και το μαθησιακό περιβάλλον,

δ) τα μαθήματα του Προγράμματος σε εξαμηνιαία βάση μέσω ερωτηματολογίων που συμπληρώνουν οι φοιτητές/τριες του Π.Μ.Σ..

Η αξιολόγηση - πιστοποίηση του Προγράμματος, αναρτάται στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ., τα δε αποτελέσματα της αξιολόγησης των φοιτητών κοινοποιούνται στον εκάστοτε Διευθυντή του Προγράμματος και στους ενδιαφερόμενους διδάσκοντες.

Άρθρο 18

Χρονική Διάρκεια Λειτουργίας του Π.Μ.Σ.

Το Π.Μ.Σ. θα λειτουργήσει μέχρι το ακαδημαϊκό έτος 2027-2028 εφόσον πληροί τα κριτήρια της εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Άρθρο 19

Μεταβατικές Διατάξεις

Οι ήδη εγγεγραμμένοι φοιτητές ολοκληρώνουν τις σπουδές τους σύμφωνα με τον κανονισμό που ήταν σε ισχύ κατά το έτος εισαγωγής τους στο Π.Μ.Σ., στο μέτρο που ο κανονισμός αυτός δεν αντιβαίνει στον νόμο.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ Π.Μ.Σ. «ΑΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ»

Για όσα θέματα δεν ορίζονται στην ισχύουσα νομοθεσία, στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών Ε.Κ.Π.Α. ή στον παρόντα Κανονισμό, αρμόδια να αποφασίσουν είναι τα όργανα του Π.Μ.Σ.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Πρύτανης

ΜΕΛΕΤΙΟΣ-ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ